

กิเลสตกตา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๘

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจนะ เราตั้งใจ ทำคุณงามความดีจากภายใน คุณงามความดี เห็นไหม เขาทำกัน คุณงามความดี งานจากภายนอก เวลาทำงานกันต้องทำงานอาบเหงื่อต่างน้ำทำงานเพื่อดำรงชีวิต การทำงานของหัวใจ นั่งเฉยๆ ให้จิตมันสงบให้ได้ นี่การทำงานภายใน

เพราะเราเกิดมาพบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางศาสนาไว้ เราถึงมีศาสนา ศาสนา เห็นไหม ศาสนธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเครื่องให้เราก้าวเดินตามธรรมอันนั้นไง เวลาเขาเกิดมา สัตว์มันก็เกิดเหมือนกัน สัตว์เกิดมาก็พบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนกัน สัตว์เดรัจฉานมันเกิดมาพร้อมกับเรา ในปัจจุบันนี้สัตว์มันก็เกิด มันก็พบพระพุทธศาสนาของมัน มันทำอะไรได้ละ มันไม่มีโอกาส เราเป็นมนุษย์ เราเกิดแล้วเราพบพระพุทธศาสนา เราพบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี้เรามีโอกาสไง

ในสมัยพุทธกาลนะ อัญญาโกณฑัญญะ เวลาเจ้าชายสิทธัตถะเกิด พยากรณ์เลยว่าเจ้าชายสิทธัตถะจะต้องเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแน่นอน นี่ปฎิญาณกันไว้ละ สัญญากันไว้ว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกบวชแล้วจะออกบวชตาม เห็นไหม เวลาไปเอาเข้าจริงๆ เหลือแค่ ๕ นี่ปฎิญาณจักษุย์ แล้วออกนะ ออกอุปัฏฐากเจ้าชายสิทธัตถะเพื่อธรรมอันนี้ไง

สมัยก่อนหน้าที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ธรรม จะไม่มีใครรู้หลักความจริงอันนี้ได้เลย ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าละเอียดอ่อนมาก ละเอียดอ่อนนะ แล้วไม่มีสิ่งใดสัมผัสได้ จะไม่มีเครื่องมือวิทยาศาสตร์ เครื่องมือทางใดเข้าไปสัมผัสสิ่งนี้ได้เลย เว้นไว้

แต่หัวใจของมนุษย์ หัวใจของสัตว์โลกใจ หัวใจของสัตว์โลก ตั้งแต่เทวดา อินทร์ พรหมที่ฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม เป็นหมื่นเป็นพัน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่า การนี้ถ้ามีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รื้อสัตว์บนสัตว์ได้เป็นหมื่นเป็นแสน

แต่ถ้าธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เกิด อย่างที่เจ้าชายสิทธัตถะยังไม่ได้ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทวดา อินทร์ พรหมก็มี ผู้ที่ปัญญาตนว่าเป็นพระอรหันต์ เป็นศาสดาต่างๆ การสอนลัทธิต่างๆ ก็มี สิ่งที่เขามีอยู่ เขาเวียนวนไปในวัฏฏะของเขา ในการประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม ประพฤติปฏิบัติ ความมั่นใจของเขาว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม สิ่งนั้นเป็นธรรมนะ เพราะเขาประพฤติปฏิบัติของเขา แต่หัวใจนั้นมีกิเลสมหาศาลเลย แล้วเขาก็ครอบงำสิ่งที่เป็นธรรมๆ อันนั้นไว้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษา ไปทดสอบมาทั้งนั้น สิ่งที่เขาปัญญาตนกันว่าเป็นศาสดา เป็นผู้ที่เป็นพระอรหันต์นั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไปศึกษากับเขา จนได้รับการพยากรณ์จากเขาว่าเจ้าชายสิทธัตถะมีความรู้เสมอเรา ถ้าความรู้เสมอเรา ก็ต้องเป็นพระอรหันต์เหมือนเราสิ แต่ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ยอมรับ

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างมา พระโพธิสัตว์ พุทธวิสัย สิ่งที่พุทธวิสัยความละเอียดอ่อนขนาดไหน สิ่งที่ทำให้เราหลงทางกัน สิ่งว่าการประพฤติปฏิบัติแล้วทำให้เราออกนอกกลุ่มนอกทาง ถ้าเราไม่มีสติสัมปชัญญะขนาดนั้น เราก็จะเชื่อเขา นี่มันมีสิ่งที่รองรับหลายสถานะ สถานะหนึ่งคือไปปฏิบัติกับเขา จิตมันก็ร่วมเย็น ร่วมเย็นเพราะอะไร เพราะมันเป็นสมณะ เป็นสมณะ เป็นสมาบัติ เป็นสิ่งที่เปี่ยมสมาธิ เป็นสิ่งที่ว่าความสัมผัสของใจที่มันเข้าไปปล่อยวางอารมณ์ มันก็มีความมหัศจรรย์ สิ่งที่มีหัตถ์จรรยนี้เราสัมผัสอันนี้หนึ่ง

แล้วยังมีเจ้าของศาสนา เจ้าของลัทธิเขายังพยากรณ์ ยังยอมรับสถานะว่าเจ้าชายสิทธัตถะมีความเห็น มีความรู้เสมอเรา เป็นพระอรหันต์เหมือนเรา นี่มีสิ่งที่รองรับจะให้หัวใจนี้เห่อเหิมไปกับสิ่งที่โลกเขาเียนยกกัน สรรเสริญกัน ยกย่องกัน ยกย่องว่าสิ่งนี้มีความรู้เสมอเรา สิ่งนี้มีความเห็นเหมือนเรา สิ่งนี้อยู่สอนลูกศิษย์ลูกหาได้ แต่เจ้าชายสิทธัตถะไม่ยอมรับสิ่งนั้น เพราะสิ่งนั้นเวลาออกมา มันเป็นสมมุติใจ

สิ่งที่เข้าไปสงบมันเป็นสมมุติ สิ่งที่สมมุติเป็นอนิจจัง สิ่งที่เป็นอนิจจังมันเข้าไปสงบชั่วคราว เพราะมันมีกำลังของมันขึ้นไป เวลาเราทำ เราตั้งใจของเรา สิ่งนี้มันปล่อยวางเข้ามา จิตมันสงบได้ เพราะหัวใจที่เข้าไปตรัสรู้ธรรมหรือเข้าไปสัมผัสธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนี้มันเข้าไปสัมผัส สิ่งสัมผัส เวลามันคลายตัวออกมามันก็ทุกข์ มันมีความรู้สึก ในเมื่อสิ่งที่ในหัวใจมันมีกิเลสค้นหาความทะยานอยากอยู่ในหัวใจ เหมือนเชื้อโรคที่ในร่างกายของเรา ถ้าร่างกายเราอ่อนแอ เชื้อโรคมันก็แสดงตัว แล้วถ้ามันมีของแสดง มันมีของที่เข้าไปกระทบกระเทือนมัน มันยิ่งแสดงตัวมากใหญ่เลย

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อหัวใจมันคลายตัวออกมาจากความสงบ จากความที่มีสติสัมปชัญญะควบคุมมันไว้ เวลาออกมานี้มันสัมผัสได้ พอมันสัมผัสไป สิ่งนี้มันสัมผัส มันก็เห็นกิเลสค้นหากิเลส “สิ่งนี้มันไม่ใช่” ถ้าไม่ใช่ เวลาเข้าไปสงบ มันอารมณ์ต่างใจ อารมณ์ต่างขณะที่เราควบคุมได้ มันก็มีความสงบ ขณะที่มันออกมา เวลามันแสดงตัวขึ้นมา เพราะ ๑. ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ธรรม มันไม่มีเครื่องมือเข้าไปประคอง เข้าไปสัมผัสไป

แต่ถ้ามันมีเครื่องมือเข้าไป สิ่งที่มีเครื่องมือเข้าไปจะทำลายมัน ในเมื่อธรรมยังไม่เกิด ยังไม่มีเวลามันเสื่อม มันถอยออกมาก็ถอยทั้งหมด เวลาออกมามันเป็นปกติใจ เวลาสัมผัสสิ่งใดในเรื่องของโลก เห็นไหม รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงแห่งมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร นี่ถ้าเรามีในหัวใจของเรา เราสิ่งที่มันเป็นอวิชชาอยู่ในหัวใจ

สิ่งที่มันไม่สามารถควบคุมได้ “อวิชชา” เห็นไหม พลังงานที่มีอยู่ สิ่งที่ได้รับอยู่ เหมือนกับสถานีที่มันเปิดรับสิ่งต่างๆ อยู่ แล้วสิ่งรูป รส กลิ่น เสียง มันเข้าไปกระทบกระเทือนใจ คนที่ไม่ชอบ ไม่มีจิตนิสัยอำนาจาสนากับสิ่งนั้นมันก็ไม่ปรารถนา แต่ถ้าคนมีอำนาจาสนา หรือมีจิตนิสัยชอบสิ่งใด สิ่งของตัวเองชอบ สิ่งของตัวเองพอใจ ลองสัมผัสที่ใจสิ มันจะแสดงตัวทันทีเลย สิ่งที่มันแสดงตัวทันทีขึ้นมา นี่กิเลสมันเกิดแล้ว

สิ่งนี้เห็น ถ้าคนเป็นสุภาพบุรุษมันจะเห็นความเป็นไปของใจว่าใจมันกระทบกระเทือนสิ่งใด กระทบกระเทือนสิ่งที่มันมีความพอใจ มันจะแสดงตัวของมันออกมา สิ่งที่แสดงออกมามันก็พุ่งออกไป มันก็ควบคุมมันไม่ได้ เพราะธรรมยังไม่จะมีจะเอาอะไรไปควบคุมมัน สิ่งที่ควบคุมมัน นี่คือกิเลส นี่คือความเร่าร้อนในหัวใจใจ

สิ่งที่เราร้อนในหัวใจ เราจะปฏิญาณตน ปฏิญาณขนาดไหนว่าเขาเป็นพระอรหันต์ เขาเป็นสิ่งที่เขาทำนี่เป็นมรรคเป็นผล นั่นเป็นคำพูดของเขา แต่เจ้าชายสิทธัตถะไม่ยอมรับสิ่งนั้น ถึงต้องมาค้นคว้าไง ถ้าค้นคว้าขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง นี่ปัญญามันเกิด เกิดอย่างไร ความชำระกิเลสชำระอย่างไร ปัญญาจะเกิดขึ้นมา เกิดจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมาเป็นพระโพธิสัตว์ ตั้งแต่ ๑๐ชาติ

เวลาสละออกไป พระเวสสันดรสละลูก สละเมีย มันสะท้อนหัวใจขนาดไหน คนที่สละสิ่งที่หวงแหน สิ่งที่รักที่สุด สิ่งที่สงวนรักที่สุด เห็นไหม แก้วแหวนเงินทองโลกเขารักกันเขาชอบกัน แต่เขาก็ยังสละได้ ถึงเวลาพลัดพรากจากกันนี้ต้องตายจากกัน มันก็ต้องพลัดพรากจากกัน เห็นไหม แต่ภรรยา บุตร สิ่งนี้มันสงวนขนาดไหน นี่เกิดตายๆ กันมานะ ในเมื่อปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ เกิดตาย สร้างกุศลบุญญาธิการมาด้วยกันนะ สิ่งที่อยู่ด้วยกันนี้ความผูกพันของใจมันจะมีผูกพันขนาดไหน

เวลาเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เวลาเราถูกใจคู่ครองของเรา ปรารถนาเกิดกันขอให้พบทุกภพทุกชาติ เกิดมาขอให้มีความร่มเย็นเป็นสุขด้วยกัน ขอให้เกิดด้วยกัน นี่สิ่งนี้แรงอธิษฐาน สิ่งนี้ปรารถนามันก็เป็นไป สิ่งที่เป็นไปนะ แต่มันอาศัยกรรมนะ ถ้ากรรมทำสมควร สมดุลต่อกัน มันก็จะไปเกิดร่วมกัน การไม่สมดุลต่อกัน กาลเวลาไฉ

คนเรา คนบางคนชอบอากาศร้อน บางคนชอบอากาศหนาว มันก็เกิดต่างกันแล้ว กาลเวลาก็ต่างกัน สิ่งต่างๆ ก็ต่างกัน การเกิดจะให้พบกันทุกภพทุกชาติมันจะเป็นไปได้หรือ ในเมื่อกรรมมันไม่เสมอกันไง จิตใจไม่เท่ากัน นี้อันเรายังไม่เท่ากันเลย แล้วหัวใจความชอบไม่เท่ากัน ความชอบ เจตนา ความรู้สึกอันนี้ชอบไม่ชอบ เข้าไปถึงสะท้อนใจ สิ่งนี้มันเก็บข้อมูลไว้ในใจทั้งหมดละ ใจมันเก็บข้อมูลสิ่งนี้ไว้ รับสิ่งนี้ไว้ เห็นไหม ความหนักเบาของใจมันต่างกัน

เวลาเกิด สิ่งที่เราอยากเกิดสูง สิ่งที่เราหนักมันก็เกิดต่ำ สิ่งนี้มันทำให้ใจนั้นเกิดตามแต่กรรมที่จะ...ในเมื่อมีกรรม มีแรงขับเคลื่อนอยู่ ยังมีอวิชชาอยู่ จิตต้องเกิดตลอดไป แล้วสิ่งนี้ซบสมมา เวลาพระโพธิสัตว์มันก็ซบสมสิ่งนี้มาไง แล้วต้องผูกพันกันมาขนาดไหน แล้วต้องสละออก นี่เวลาซุกมาขอ มันเป็นไปตามวิญญูะ เป็นไปตามพระโพธิสัตว์ที่พระพุทธเจ้าพยากรณ์มาแล้ว นี่ถึงต้องสละลูก ต้องสละเมีย สิ่งนี้มันสะท้อนหัวใจ สิ่งนี้สะท้อนหัวใจ สละชีวิต สละสิ่งต่างๆ มา

มหาศาลเลย เราสละชีวิตของเรา กับเราสละสิ่งที่เรารักของเรา สะเทือนใจของเรา สิ่งใดมันสละยากกว่ากัน

สิ่งที่สละชีวิต เวลาเมื่อเหตุเภทภัยขึ้นมา เราป้องกันภัยให้กับบุตรภรรยาของเราได้ทั้งนั้นล่ะ เราผจญภัย เราสละชีวิตเพื่อได้ทั้งหมดเลย แต่เขาไม่เอา เขาต้องการให้สะเทือนหัวใจใจ สิ่งทีสะเทือนหัวใจ ปัญญาเกิดจากไหน? ภาวนามยปัญญาเกิดจากใจ ไม่ใช่เกิดจากสมอง ไม่ใช่เกิดจากสิ่งที่เป็นเรื่องของสถิติทางโลกที่เขาจดจารึกกันไว้ เห็นไหม สิ่งที่เขาจดจารึกกันไว้ เขาก็สิ่งที่เกิดจากมนุษย์ทั้งนั้น เกิดจากสมมุติ เกิดจากการค้นคว้าของสัตว์โลก

แต่ภาวนามยปัญญาเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ต้องมาตรัสรู้นะ สิ่งทีตรัสรู้ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้แต่ละพระองค์ๆ ธรรมนี้มีอยู่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า พระพุทธเจ้าองค์ต่อไปก็จะมาตรัสอันนี้ ทุกข์อันนี้ ปัญญาอันเลิศที่สุด ภาวนามยปัญญา สิ่งทีสูงทีสุดคือสิ่งที่ปัญญาเข้าไปชำระกิเลส สิ่งทีเข้าไปชำระกิเลส มันทำลายกิเลส สิ่งนี้เป็นปัญญารองรับปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทีไม่เชื่อสิ่งทีจะชักจูงให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกนอกกลุ่มนอทางไปกับเจ้าลัทธิต่างๆ

เจ้าลัทธิต่างๆ พยายามจะชักนำองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เป็นผู้ทีสั่งสอนอยู่ในสำนักของเขา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิเสธ ปฏิเสธแล้วมากันคว้าเอง เพราะสิ่งทีเขาศึกษากัน เขาทำกันมานั้นมันไม่เข้าหลักเข้าเกณฑ์ มันเป็นเครื่องอาศัย เป็นเรื่องของโลก เป็นสิ่งทีมหัศจรรย์ของโลก โลกมาถึงสภาวะแบบนั้นได้ เรื่องกำลังของจิตมันเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของเขา แต่สิ่งนั้นเป็นไสยศาสตร์ เป็นสิ่งทีเรื่องของโลกเขามีประจำอยู่แล้ว

แต่ถ้าเป็นพุทธศาสน์ล่ะ พุทธศาสน์ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน สิ่งทีพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เพราะสิ่งนี้มันเป็นหลักของใจ เป็นสิ่งทีเป็นใจตัวทีพาเกิดพาดาย จิตนี้พาเกิดพาดายแล้ว สะสมมา สิ่งทีสะสมมา เห็นไหม พระโพธิสัตว์ เวลาเมื่ออำนาจวาสนา สิ่งทีสร้างมาอยู่ที่ไหนล่ะ มันก็สร้างมาระหว่างภพชาติ ตั้งแต่พระเวสสันดรออกไป ๑๐ ชาตินั้น แต่ละชาติก็สร้างมา สร้างมาก็สะสมกลับไปทีความรู้สึกอันนั้นใจ เกิดชาติใดก็แล้วแต่ก็มีหัวใจ นั้นนะ สละออกไป มันจะสร้างบุญกุศลทีสะสมลงทีใจ

สิ่งทีสะเทือนใจ ขณะสละออกไป มันเกิดปัญญาใจ เกิดอำนาจวาสนา เกิดกรรม กำลังของใจ สิ่งทีจิตทีมันสร้างสมกำลังเข้ามา สิ่งใดรัก สิ่งใดสงวนทีสุด ทีมันสงวนทีสุด รักษาทีสุด ทีหวง

แหวนที่สุด มันต้องสละออกไป เห็นไหม กำลังมันเกิด นี่พระโพธิสัตว์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีสิ่งนี้รองรับไว้ พระปัจเจกพุทธเจ้า พระพุทธเจ้า มีสิ่งนี้รองรับ ถึงจะเกิดปัญญาอันละเอียดอย่างที่ว่ายอดเยี่ยมอันนั้นได้

ปัญญายอดเยี่ยมสิ่งนั้นเกิดขึ้นมา จิตต้องสงบเข้ามา ถ้าจิตไม่สงบเข้ามา ปัญญาเกิดขนาดไหน เป็นปัญญาของสมมุติของโลกเขา โลกนี้ โลภียปัญญา สิ่งนี้นักวิทยาศาสตร์จะสูงส่งขนาดไหน นั่นเป็นเรื่องของโลกเพราะมีตัวตน มันเป็นกำแพงกันนะ ตัวตน อุปาทานเป็นกำแพงกันไม่ให้เข้าไปถึงตัวจิต สิ่งนี้ออกมาจากจิตแล้วผ่านสมอง แล้วสมองก็ออกไป จินตนาการออกไปนี้อาศัยพลังงานของใจกับสมองที่เรื่องของโลก เพราะเรื่องสิ่งต่างๆ ของโลกที่อาศัยทางโลกนี้เป็นพื้นฐาน แล้วพิสูจน์กัน คือการพยายามค้นคว้ากัน สิ่งนี้เป็นเรื่องของโลก นี่ปัญญาอย่างนี้ โลภียธรรมอย่างนี้มันจะเกิดขึ้นมา มันเข้าถึงกับทำลายกิลศไม่ได้

ถึงต้องทำความสงบของใจ “อานาปานสติ” ทำความสงบของใจเข้ามา ทำลายกำแพงอันนี้เข้ามา ถ้าทำลายกำแพงอันนี้เข้าไป มันจะเข้าไปทำลายหัวใจตัวนั้นไป ทำลายหัวใจ เห็นไหม ขณะที่เข้าทำลายกำแพงสิ่งนี้เข้ามา เพราะกำแพง... “มิติ” มิติของมนุษย์ ๒๔ ชั่วโมง มิติของมนุษย์ก็คิดได้ถึงสิ่งที่เป็นเรื่องของมนุษย์ จินตนาการได้ในขั้น ๕ โดยของมนุษย์ สิ่งต่างๆ มนุษย์คิดขนาดไหน จินตนาการขนาดไหน เคยเกิดเคยตาย จากเทวดา อินทร์ พรหม ก็จินตนาการนรกสวรรค์ จินตนาการของมนุษย์ไป สิ่งที่มีมนุษย์จินตนาการขนาดนั้น นั่นเป็นจินตนาการของมนุษย์ที่เรื่องของปัญญา นี่ทำความสงบเข้ามา ผ่านนี้เข้ามา กำแพงอันนี้ที่เป็นสิ่งที่มันติดกัน เห็นไหม ถ้าผ่านนี้เข้ามา พอผ่านนี้เข้ามา สงบเข้าไปถึงตัวของใจ

ถ้าตัวของใจ เกิดตายชาติหนึ่งก็สิ่งที่เป็นประสบการณ์ของชาติหนึ่ง ชาติหนึ่งเราก็สื่อสารกันในชาติหนึ่ง นี่มัน ๒๔ ชั่วโมงของมนุษย์ แต่เวลาจิตนี้ทำลายกำแพงเข้ามา เข้าไปถึงตัวของใจ จิตสงบเข้าไปถึงตัวของใจ ข้อมูลสิ่งที่สร้างสมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการมาว่า “เราเคยเป็นอย่างนั้น เคยเป็นอย่างนั้น ตั้งแต่สมัยพระโพธิสัตว์ ตั้งแต่เป็นสัตว์ เป็นกวาง เป็นสิ่งต่างๆ มา” นี่ย้อนกลับเข้าไปถึงตรงนี้

พอย้อนกลับเข้าไปถึงตรงนี้ นี่ข้อมูลสิ่งที่สะสมมา ทุกภพทุกชาติ การกระทำของกรรม สิ่งที่เราสร้างสมไว้มันต้องสะสมลงมาที่หัวใจนี้ ข้อมูล สัญญาสิ่งต่างๆ แต่ละภพแต่ละชาติ แต่นี้ อวิชชา ชาติจุกยา สงขารา สงขาราปจุกยา วิญญาณ นี่มันสะสมเข้ามาตรงนี้

เวลาเรือทำลายกำแพงเข้าไป ย้อนไป พลังงานมันออก พลังงานส่งออกไป ไปอดีต บุพเพนิวาสานุสติญาณ ย้อนกลับไปอดีตชาติ ตั้งแต่พระเวสสันดรไปถึงที่สุด ไปตลอด ไม่มีต้นไม่ มีปลาย...ย้อนกลับ นี่สิ่งนี้เกิดทำลายกำแพงเข้ามาแล้ว สิ่งที่ทำลายกำแพงมาแล้ว มันก็ยัง...นี่ตัว กิเลสค้นหาความทะยานอยากยังปลิ้นปล้อน ยังหลบหลีก “อย่างนี้ไม่ใช่” ย้อนทวนกระแสกลับมาถึงจิต เข้ามาถึงฐานของความคิด ฐานของข้อมูลเดิมนี้ที่ทำลายกำแพงเข้ามาแล้ว นี่ย้อนกลับไป จตุปปาตญาณก็เหมือนกัน

จนย้อนกลับมาในปัจจุบันนี้ ในปัจจุบันที่มันละเอียดอ่อนมาก ละเอียดอ่อนที่ว่ามันสมคูลกันถึงที่สุดแล้ว ย้อนกลับเข้าไป ถึงจะเข้าไปเห็นอวิชชาใจ ถึงไปเห็นพญามาร มารอยู่ตรงนี้ไง ถ้าทำลายเรือนยอดของมาร ทำลายออก สิ่งที่ว่ามรรคญาณเกิด อาสวัภขญาณ นี่เป็นอาสวัภขัย สิ่งนี้เป็นสิ่งที่สะสมมา จิตนี้พาเกิดพาดายมหาศาล ทำลายตรงนี้ไง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พอทำลายกิเลส เห็นใหม่ เสวยวิมุตติสุข สิ่งนี้ต่างหาก ถึงเวลาออกไปเสวยวิมุตติสุขแล้วออกไปสอนปัญจวัคคีย์ “เธอเคยได้ยินไหม อยู่ด้วยกันมา ๖ ปี ว่าเราสิ้นกิเลส เราเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเป็นพระอรหันต์” ถ้าไม่เป็นความจริงก็ไม่เคยพูด แต่พอเป็นความจริงก็พูดตามความเป็นจริงนั้น แล้วชี้หน้าตามความเป็นจริงนั้น ธรรมนี้วางไว้ไง

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ พบพระพุทธศาสนา เพราะเราพบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสูงส่ง มีคุณค่ามหาศาล มีคุณค่าสำหรับหัวใจของเรา ไม่มีคุณค่าสำหรับโลก สำหรับโลกเขา สิ่งนี้มันเป็นการชำระกิเลส โลกเขามีกิเลสค้นหาความทะยานอยาก เขาต้องมีสิ่งที่ปรนเปรอ ปรนเปรอกิเลสต่างหาก ใครปรนเปรอกิเลสให้ได้มากที่สุด ในโลกธุรกิจต่างๆ ใครปรนเปรอกิเลสขนาดไหน คนนั้นจะมีศักยภาพทางโลก

แต่ถ้าเป็นธรรม นี่เราสละ เราต้องสละออก สิ่งที่เราสละออกนี้เป็นเรื่องของโลก โลกนี้ทำให้เราติดข้องไปกับมัน กิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจ ในเมื่อมันมีเชื้ออยู่ แล้วมันมีสิ่งที่เป็นแสงกับมันไง มีสิ่งที่ว่ามันเป็นสิ่งที่มีมันแสวงหา นี่คือเหยื่อของมันนะ ถ้าเราป้อนเหยื่อกิเลสตลอดเวลา เราจะมีความสุขหรือความทุกข์ล่ะ? มันมีความทุกข์แน่นอน สิ่งที่เป็นความทุกข์

ธรรมถึงจะมีประโยชน์กับผู้ที่ปฏิบัติธรรม ธรรมถึงจะมีประโยชน์กับผู้ที่มิอำนาจาสนา มีจิตนิสัย ต้องมีจิตนิสัยนะ ถ้าไม่มีจิตนิสัย เห็นใหม่ คนเกิดมาพบพระพุทธศาสนา महाศาลเลย

แล้วเกิดมาเป็นชาวพุทธที่ทะเบียนบ้าน นี่ศึกษารธรรม อยู่กับโลกเขา อยู่กับโลกนะ ว่าเราเป็นชาวพุทธ เราทำมาหากิน เราอยู่กับโลก

มีพระ ศึกษา ชาวพุทธ มีพระไว้ทำพิธีกรรมไง ทำบุญต่างๆ เวลาจะตายนะ เวลาจะตายกลัวว่าจะไม่มีพระสวดมนต์ให้ไง กลัวไม่มีพระบังสุกุล กลัวไม่มีพระสวดอภิธรรมให้ กุสลา ฆมฺมา อกุสลา ฆมฺมา ในเมื่อเราทำคุณงามความดีมา จะพระสวดหรือไม่มีพระสวด ไม่จำเป็นหรอก ถ้าเราทำคุณงามความดีของเราเนะ การสวดมนต์ การทำบุญกุศลนั้นเป็นบุญกุศล บุญของโลกเขา แล้วก็ติดกันแค่นี้ไง

เราเกิดมาพบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีคุณค่ามหาศาลเลย แล้วเราจะใช้ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อแค่รอสวดตอนเราตายหรือ เราตายแล้วมีพระสวดอภิธรรมให้ เราจะได้เป็นบุญกุศล นี่เราจะอาศัยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพียงเท่านั้นหรือ

ถ้าเราไม่เพียงเท่านั้น เราศึกษารธรรมกัน เราปฏิบัติธรรมกัน ทุกคนปรารถนาความสุข องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” เราก็พยายามทำคุณงามความดีกัน ใจ คุณงามความดีนะ เราทำคุณงามความดี เราประกอบสัมมาอาชีพะทางโลก แล้วเราก็จะออกหาหัวใจ หาบุญกุศลให้หัวใจได้พึ่งพาอาศัย นี่ศึกษารธรรม ประพฤติปฏิบัติธรรมกัน ถ้าประพฤติปฏิบัติธรรมทางไหนล่ะ?

การศึกษานะ เราศึกษารธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่าประเสริฐและสุดยอดมากนี้อยู่ในพระไตรปิฎก ธรรมและวินัย “ธรรมและวินัยจะเป็นศาสดาของเธอ” เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งกับพระอานนท์ไว้ พระอานนท์สงสัย พระอานนท์เป็นพระโสดาบัน สงสัยว่า ธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าค้นคว้ามาแสนยากนี้ มันจะมีกาลมีเวลาไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ไม่มีกาล ไม่มีเวลา”

ไม่มีกาลนะ “ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม โลกนี้จะไม่ว่างจากพระอรหันต์เลย” ไม่ว่างนะ เพียงแต่หัวใจเรามันเสื่อมทรามต่างหากละ นี่ต่อไปคนจะเชื่อขนาดไหน เห็นแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ทางโลกนี่ นี่เป็นธรรม ศึกษารธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เอามลทิน เอา

กิเลสตัดหาความทะยานอยากเข้าไปศึกษา แล้วบอกธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมจากพระโอรสด้วยนะ ออกมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาออกมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมวินัยเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เวลาเราศึกษาเข้าไป อวิชาเราก็มี อวิชานะ มันไม่รู้สักตัวมันเองเลย มันไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วมันก็กล่าวดูว่าสิ่งนี้เราเข้าใจ สิ่งนี้ธรรม ออกมาจากพระโอรสด้วยนะ ธรรมต้องเชื่อนะ

เชื่อได้อย่างไร ในเมื่อกิเลสตัดหาความทะยานอยากของผู้ที่จดจารึกมันบิดเบือนนะ ถ้ามันบิดเบือน เห็นไหม น้ำไหลตามท่อ แล้วเราไปปิดก๊อก เราไปบิดเบือนให้น้ำไหลออกไปต่างนอก กระแสน้ำนั้น ถึงบอกว่า ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ปล่อยวาง ปล่อยวางให้หมด อธิปไตยจตุ สิ่งนี้มีถึงมีสิ่งนี้ ถ้าไม่มีพื้นฐานมันก็ไม่มีอะไรเลย มันก็เหมือนกับน้ำ เราสาดน้ำลงไป น้ำเราเก็บไว้มันจะระเหยไป เราสาดไปในที่แห้ง มันจะซึมซับหายไปหมดเลย หัวใจเป็นอย่างนั้นหรือ ในเมื่อถ้าเราปล่อยวางให้หมด เราปล่อยวาง เราปล่อยไป ปล่อยให้ไม่มีสิ่งสืบต่อ แล้วมันจะปล่อยวางไป วางไปๆ นี่เป็นนิพพาน

เป็นนิพพานได้อย่างไร น้ำระเหยไป แต่หัวใจมันเป็นน้ำใจ “ใจ” น้ำเราเก็บไว้เครื่องสุญญากาศ เวลามันระเหย มันก็วนอยู่ในสุญญากาศนั้น จิตนี้ก็เหมือนกัน มันไม่เหมือนน้ำที่สาดออกไปในอากาศแล้วมันระเหยออกไปในอากาศ พระเหยออกไปในอากาศมันก็วนเวียนกลับไป ในธรรมชาติมันเหมือนกัน จิตนี้ก็เหมือนกัน ในเมื่อถ้าเราปล่อยวาง ปล่อยไปทั้งหมด ปล่อยนะ ปล่อยให้มันวางไป มันจะเป็นธรรมมาจากไหน นี่แล้วยังมีความเข้าใจนะ

ถ้ามีความเห็นผิดจากใจ ทำไมพระป่าต้องปฏิบัติกันรุนแรงนัก ทำไมพระป่าต้องทำกันแบบตามครูบาอาจารย์ที่ต้องถือธุดงค์วัตร ทำไมต้องทำให้ตนเดือดร้อนเปล่า ทำไมต้องทำกันขนาดนั้น ทำตามสบายๆ ทำตามปล่อยความสืบต่อใจ สิ่งนี้ไม่มีก็ไม่มีสิ่งนี้ มันไม่มีไปจากไหน ในเมื่อมันปฏิเสธว่ามันไม่มี แล้วธาตุรู้มันมาจากไหน นี่ผู้ที่ไม่เคยทำสัมมาสมาธิ ผู้ที่ไม่เคยทำความสงบของใจจะไม่เข้าใจเรื่องของตัวเอง ถ้าไม่เข้าใจเรื่องของตัวเอง ใจเท่านั้นเป็นสิ่งที่สัมผัสธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาศึกษารวมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเราศึกษาด้วยสมอง ด้วยสัญญา ด้วยขันธ ไม่ใช่ศึกษาด้วยใจ ถ้าศึกษาด้วยใจ ต้องทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้าจิตสงบเข้ามามันเห็นอาการของใจต่างๆ เห็นอาการสงบจากขันธ ๕ เข้ามา แล้วมาถึงความสงบ นี่มันจะเห็นความต่าง ถ้าความต่างคือตัวความรู้สึกอันนี้ต่างหาก ตัวความรู้สึก ใจที่สัมผัสอันนี้มันถึงเป็นสภาวะธรรมตามความเป็นจริงในภาคปฏิบัติไง

แต่ถ้าเป็นสุดมยปัญญา การศึกษารวมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นปริยัติ สิ่งที่เป็นปริยัตินะ ศึกษาธรรม ศึกษาคือการอ่านแผนที่ การเอาแผนที่มาศึกษา อ่านแผนที่ ซีรอกซ์ สิ่งนั้นออกมา ถ้าออกมาในหัวใจนี้มันเป็นสัญญาทั้งหมด แต่มันมีวิชาในหัวใจของเรา

ถ้าวิชาในหัวใจของเรา มันอยู่ที่การตีความไง ถ้าตีความ คนตีความธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าคนแบบเถรตรงนะ เถรตรง พยายามประพฤติปฏิบัติ พยายามประพฤติปฏิบัติธรรมตามสิ่งที่เราศึกษามาจากพระไตรปิฎก เห็นไหม เราเถรตรง เราพยายามให้ตรงกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่มันปฏิบัติไป ไปไม่รอดหรอก

เวลาอุปฆาตบวชพระภิกษุบวชใหม่ เวลาให้กรรมฐาน ๕ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ เห็นไหม ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง จะทำอะไร จะต่อสู้อย่างไร จะทำอะไรให้ทำลายสิ่งนี้ให้มันทะลุเข้าไปถึงหัวใจให้ได้ ให้หัวใจพิจารณามันปล่อยวางอย่างไร

แต่ถ้าเราศึกษารวมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ศึกษาแล้วเถรตรง คิดไปสภาวะแบบนั้นไง การประพฤติปฏิบัติอย่างนี้มันก็เป็นการประพฤติปฏิบัติแบบสุดมยปัญญา มันจะทำให้เป็นการเถรตรงไปอย่างนั้น ถ้าเราเถรตรงขนาดไหนแล้วเราพยายามประพฤติปฏิบัติ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้าไม่มีครูไม่มีอาจารย์ก็พยายามประพฤติปฏิบัติไปตามความเห็นของตัวเอง ถ้าความเห็นของตัวเอง ตัวมีกิเลสเต็มหัวใจ ในเมื่อเรามีกิเลสเต็มหัวใจ เราจะไปตีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าใจ เป็นไปไม่ได้

สิ่งที่เห็นไปไม่ได้ เพราะมันมีความเห็นต่าง ถ้าความเห็นต่างของหัวใจเรา ศึกษาไปขนาดไหน มันศึกษามันมีแต่ความลังเลสงสัยนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมไว้อย่างนี้ให้สัมโพชฌงค์ ให้ธรรมวิจย เราก็วิจย เราก็ใช้ปัญญาของเรา ปัญญาของเราคิดใคร่ครวญของเราแล้วเถรตรงด้วยนะ นี่คือปัญญาแล้ว ในพระไตรปิฎกบอกว่าให้ธรรมวิจย ใช้ธรรมนี้วิจย เราก็วิจยแล้ว เราก็ใช้ความคิดแล้ว ความคิดนี้เป็นธรรมแล้ว

เป็นธรรมของเราไง เป็นธรรมของความเถตรงของกิเลส กิเลสค้นหาความทะยานอยาก มั่นยึดมั่นถือมั่นตัวมันเอง ยึดมั่นถือมั่นตัวเองเป็นศูนย์กลางของจักรวาล ตัวเองเป็นศูนย์กลางของ ทุกๆ อย่าง แล้วธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไปข่มขู่ให้ความเห็นของตัวเหนือ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสุดยอด อยู่แล้ว แต่มันเอากิเลสค้นหาความทะยานอยากของมันเข้าไปตีความแล้วก็ไปเถตรงกับธรรม ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่กิเลสค้นหาความทะยานอยากอยู่ในหัวใจของเรา เราจะไม่เข้าใจกิเลสค้นหาความ ทะยานอยากในหัวใจของเราเลย เราเข้าใจว่าเป็นธรรมเพราะเราศึกษาธรรม เราศึกษาธรรมจาก ธรรมวินัย จากพระโอษฐ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราก็ตีความตามแต่กิเลส ค้นหาความทะยานอยากที่มันเถตรงไปกับธรรมอันนั้นไง ถ้ามันตีความไปค้นหาทะยานอยาก ไปกับธรรมอันนั้น มันก็ตีความไปโดยกิเลส แล้วมันจะเข้าไปในธรรมขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นไปได้

สิ่งที่เป็นไปได้ไม่ได้ ก็เข้าใจเอาว่า ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหมดกาล หมด เวลา เห็นไหม “หมดกาลแล้ว หมดเวลาแล้ว เราประพฤติปฏิบัติขนาดนี้ เราทำขนาดนี้ เรายังเข้าใจ ไม่ได้ เรายังรู้ไม่ได้ ผู้ที่จะประพฤติปฏิบัติให้รู้จริงเห็นจริงไม่มีแล้ว ไม่มีแล้ว หมดกาล หมดเวลา ไง”

หมดไปไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม สมควรแก่ธรรมโดยสัจจะความจริงตั้งแต่สุดมยปัญญา ศึกษาแผนที่เครื่องดำเนินแล้วปล่อยวางมัน แล้วใช้วิปัสสนา ใช้ความสงบ จินตมยปัญญาเข้ามา แล้วมันจะเป็นภาวนามยปัญญาเข้าไป แล้วสิ่ง ไฉมันเป็นสุดมยปัญญาละ แล้วตรงไหนมันเป็นจินตมยปัญญาละ แล้วตรงไหนมันเป็นภาวนามย ปัญญาละ มันก็เกิดความลังเลสงสัย

ถึงประพฤติปฏิบัติ ศึกษาธรรมกันนะ ประพฤติปฏิบัติธรรม ทั้งๆ ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เรา เกิดมาพบธรรมของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เราพยายามค้นคว้ากันด้วยบุญญาธิการ ของพวกเรานะ ของสาวก-สาวกะที่ค้นคว้ากัน ถึงที่สุดก็ต้องวิจัยกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้าบอกใช้ปัญญา ก็ใช้ปัญญากัน ใช้ปัญญาเคลื่อนไหวโดยปัญญา สิ่งนี้เป็นปัญญา สิ่งที่ไม่ใคร่ควร

นี่ดีคำว่า “ปัญญา” มันดีคำว่า ปัญญาของใคร? ปัญญาของกิเลสพาใช้ก็ไม่เข้าใจว่าปัญญาของกิเลสพาใช้แน่ ถ้าเราใช้ปัญญาของกิเลส แต่เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเป็นมนุษย์ เราเป็นผู้ที่เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราเป็นผู้ที่มีบุญ เราเกิดมาแล้วเราพบครูบาอาจารย์ ถ้าเราพบครู พบครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์จะพาเราประพฤติปฏิบัติ นี่มีคนที่ช่องทาง มีคนชี้หน้า ถ้าเราเจอครูเจออาจารย์ แล้วเราเชื่อครูเชื่ออาจารย์ของเรา ผู้ที่บุกเบิกใจ บุกเบิกนะ

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๕,๐๐๐ ปี ผู้ใดเกิดมาใน ๕,๐๐๐ ปีแล้วประพฤติปฏิบัติ สวากะทั้งนั้น สวากสาวกะผู้ที่ได้ยินได้ฟัง ขนาดสาวก เราเกิดมามีบุญขนาดนี้ เราเห็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กราบไว้กันทุกวันนะ ผู้พระไตรปิฎกนี้กราบไหว้กันทุกวัน ว่าสิ่งนี้เป็นธรรม ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ถ้าเราปฏิบัติอย่างนี้ เราจะพ้นจากทุกข์

แล้วถามตัวเองว่าทุกข์ใหม่ ถามตัวเองนะ ข้าวของเงินทองจะมีขนาดไหน ถามตัวเอง ทุกข์ใหม่ ทุกข์จนเจ็บใจก็ถามตัวเองว่าทุกข์ใหม่ คนทุกข์จนเจ็บใจมันจะทุกข์เพราะว่าต้องแสวงหาการดำรงชีวิตด้วย แต่คนที่มั่งมีศรีสุขมันไม่ต้องแสวงหา แต่มันก็ทุกข์เพราะมันมีสมบัติมาก มันจะรักษาอย่างไร มันมีความทุกข์ต่างกัน สิ่งที่มีความทุกข์นี้มันเป็นเรื่องสัจจะความจริง แล้วเวลาถึงที่สุดแล้วเราต้องตายไป เราต้องพลัดพรากจากชีวิตนี้ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่น่าหวงแหนใหม่ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่เรารู้สึกกับความตายด้วยความขี้มึนขี้แ่มแ่มใสได้ใหม่ นี่มันเป็นความทุกข์ทั้งนั้น สิ่งที่เป็นความทุกข์ต่อหน้าเรานี้ เราจะแก้ไขอย่างไร

สิ่งนี้เก็บไว้ในหัวใจ ซ่อนเร้นไว้ในหัวใจ แล้วก็ไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ปล่อยวางๆ เราก็อ่ปล่อยวางหมดแล้วเข้าใจ นี่ไปตื่นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วว่าสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นของเรา ทั้งๆ ที่สิ่งที่เราซ่อนเร้นไว้ในหัวใจมันเป็นเรื่องที่ว่ามันเป็นกาลเวลา ถ้าเราไม่ศึกษา เราไม่ประพฤติปฏิบัตินะ วันคืนล่วงไปๆ จะปฏิเสธไม่ปฏิเสธ เราถึงเวลา ถึงกรรมให้ผลแล้วเราต้องพลัดพรากจากชีวิตนี้แน่นอน ชีวิตนี้ต้องพลัดพรากเป็นที่สุด เราจะสู้ เราจะเผชิญหน้ากับมัน หรือจะหลบหลีกมันขนาดไหน มันก็เป็นไปตามอำนาจของมัน

แต่ถ้าเราเชื่อครูเชื่ออาจารย์ นี่สุดมยปัญญา การศึกษานั้นวางไว้ วางไว้แน่ แล้วเราค้นคว้าของเรา ค้นคว้าสิ่งที่ว่ามันกลัวเป็นกลัวตายนี้ ย้อนกลับมาที่ตัวเรา ธรรมขององค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเป็นสิ่งที่เป็ณคุณค่ามหาศาล ถ้าไม่มีสิ่งนี้เป็นเครื่องเทียบเคียง ใครจะมีความรู้
 สิ่งต่างๆ ที่เข้ามาเป็นปัจจัยตั้งในหัวใจได้ เป็นปัจจัยตั้งนะ กิเลสท่วมหัวใจ สิ่งต่างๆ ล้นหัวใจ มัน
 ก็ว่าเป็นปัจจัยตั้งของมัน เพราะมันปฏิเสธ มันปฏิเสธว่า “สิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้มีความว่าง สิ่งนี้มิ
 ความสุข สิ่งนี้ปล่อยวาง สิ่งนี้คือนิพพาน”

ปฏิเสธไปขนาดไหน ถ้าลมหายใจขาดมันจะรู้จากใจว่ามันไปจุดที่ไหน มันไปเกิดที่ไหน
 มันจะเห็นตามความเป็นจริงของมันใจ สิ่งนี้มีหัตถ์ศรรย์ เพราะใจมันเป็ณสิ่งที่มีหัตถ์ศรรย์ มันถึงเข้า
 คุณค่ากับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เป็ณสิ่งมีหัตถ์ศรรย์ใจ สิ่งที่มีมันเป็ณสิ่งที่เป็น
 คุณค่ามีหัตถ์ศรรย์ เพราะมันต้องมีการกระทำ เพราะมันต้องมีการค้นคว้า

ถ้าไม่มีการกระทำ ไม่มีการค้นคว้า มันจะสิ้นกิเลสไปได้อย่างไร ในเมื่อศึกษาธรรมของ
 องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วมันปล่อยวางไปตามธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
 เจ้า ไปตื่นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเอาสิ่งที่เป็นอวิชา สิ่งที่เป็นตัณหา
 ความทะยานอยากชุกไว้ในหัวใจนะ

แต่ถ้าเรามีอำนาจวาสนา ครูบาอาจารย์ของเรานี้พานุกเบิก ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติพานุกเบิก
 ขึ้นมาก่อน มันมีเหตุมีผล นักกีฬาจะเล่นกีฬา อย่างเรานี้ เราเห็นเขาเป็นแชมป์โลก
 กัน เขาเป็นนักกีฬากัน เราก็อยากจะเป็นแชมป์โลก เพราะเรามีชื่อเสียง มีศักยภาพ ทุกคนจะให้คน
 นับหน้าถือตา เราอยากจะเป็นแชมป์โลก ในปัจจุบันอย่างนี้เราจะขึ้นไปเป็นแชมป์โลกได้ไหม?
 เป็นไปไม่ได้เลย เป็นไปไม่ได้เพราะอะไร

เพราะกว่าจะเป็นแชมป์โลกได้ เขาต้องมีทักษะของเขาในการแข่งขันกีฬามาแล้วมากมาย
 มหาศาลจนยกระดับของเขาขึ้นไปถึงกับแข่งขันถึงเป็นแชมป์โลกได้ แล้วเราไม่มีทักษะสิ่งใดเลย
 เราจะขึ้นไปถึงเป็นแชมป์โลก เราจะทำอย่างไร

สิ่งที่เป็นแชมป์โลก เห็นไหม เริ่มต้นเราต้องสร้างก่อน สิ่งที่เป็นแชมป์โลก กิเลสมันเป็น
 แชมป์โลก มันลี้ลี้ดั่งทุกอย่างอยู่ในโลกของมัน อยู่ในอำนาจของมัน พญามารอยู่ในหัวใจของเรา
 ถ้าเราจะต่อสู้กับมัน แล้วเราเป็นนักกีฬาที่เป็นนักกีฬาเพื่อสุขภาพใจ เขาเล่นกีฬากันเพื่อสุขภาพ
 เพื่อจะให้ร่างกายแข็งแรง เพื่อพ้นจากทุกข์โรคภัยไข้เจ็บ ใ้มันนี้เป็นสมัครเล่น เป็นสิ่งที่ว่าเป็ณ
 เพื่อสุขภาพ

สิ่งที่สุขภาพ เห็นใหม่ ที่เราเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ แล้วเอานักกีฬาเพื่อสุขภาพนี้ไปลงแข่งขันกับแชมป์โลก มันมีโอกาสสู้กันใหม่? มันเป็นไปได้ไหม? มันเป็นไปได้เลย สิ่งที่เป็นไปได้เลย เพราะมันต่างกันทุกอย่าง ต่างกันทั้งกำลัง ต่างกันทั้งแชมป์ ต่างกันทั้งนักกีฬาที่เล่นต่างกัน เห็นใหม่ ถ้าเราจะทำอย่างนั้น เราจะขึ้นไปหากิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจได้อย่างไร

ถึงต้องมีความเชื่อในครูอาจารย์ ถ้าความเชื่อในครูอาจารย์ เห็นใหม่ ในการประพฤติปฏิบัติมันจะเข้าทางไง ถ้ามันเข้าทางนะ ครูบาอาจารย์จะสอนให้ทำความสงบของใจก่อน สิ่งที่ทำให้ความสงบของใจ เพราะเรื่องของโลก นี่โลกียปัญญา เราใช้ปัญญานานไหน สิ่งในโลกเขามีความเห็นผิด ความเห็นผิดเรื่องของโลก โลกเป็นใหญ่ เห็นใหม่ ปัญญาอย่างนี้ ปัญญาอย่างที่ใช้ อย่างนี้ นี่คือปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นมาแล้ว สิ่งต่างๆ โลกนี้ต้องต่อสู้กันด้วยปัญญา คนที่ชำระกิเลสก็ต้องมีปัญญา ปัญญาอย่างนี้ปัญญากิเลสพาใช้ไง ถ้าปัญญากิเลสพาใช้ สิ่งนี้มันมีอยู่ในทุกๆ คน ในสัตว์โลกเกิดมาต้องมีปัญญาอยู่แล้ว มีสมองอยู่แล้ว มีความคิดอยู่แล้ว

มีอำนาจวาสนา เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วมีอำนาจวาสนาออกประพฤติปฏิบัติ มันก็ต้องมีปัญญาโดยธรรมชาติของมัน ถ้าไม่มีปัญญานี้เราจะแบ่งแยก เราจะชักนำให้ชีวิตของเราให้สนใจในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้อย่างไร เพราะมันเป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นนามธรรมเห็นใหม่

ว่าเกิดตาย เกิดแล้วต้องตาย ตายแล้วต้องเกิด ทุกอย่างต้องเป็นไป สิ่งที่เป็นไปตามกรรม เห็นใหม่ แต่เกิดมานี้ ถ้าเราทำด้วยบุญกุศลของเรา เราเชื่อครูบาอาจารย์ของเรา แล้วเราย้อนกลับเข้ามาทำลายกิเลสได้ เกิดชาตินี้จะเป็นชาติสุดท้าย จะไม่ต้องเกิดอีกเลย แต่การตายนี้ต้องตายแน่นอน จิตนี้อยู่ในหัวใจของเรา ถ้าเราชำระกิเลสแล้ว แต่ร่างกายมันสะอาดไปได้ไหมล่ะ? ร่างกายมันเป็นสิ่งโสโครกโดยธรรมชาติของมัน มันต้องสละออกไป

ถ้าสิ่งนี้สละออกไป ถึงย้อนกลับมา ถ้าย้อนกลับมา เห็นใหม่ เราไม่ใช่เล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ เราไม่ใช่ปฏิบัติเพื่อสุขภาพจิตใจ ถ้าเราปฏิบัติเพื่อสุขภาพ เพื่อทำความสงบของใจ กำหนดพุทโธๆ เพื่อความสงบ อันนี้เป็นเรื่องของแค่ปฏิบัติเพื่อสุขภาพจิตใจ ให้เกิดมาแล้วประพฤติปฏิบัติ แค่นั้นนอนหลับ ถ้ามีความเครียดแล้วนอนไม่หลับ ก็ทำแค่นี้เพื่อสุขภาพ

แต่ถ้าเราจะเป็นนักกีฬา เราจะชำระกิเลส เราต้องพยายามทำจิตของเราให้สงบเข้ามาให้ได้ ถ้าจิตสงบเข้ามาให้ได้ เห็นใหม่ มันต้องทำลายกำแพง กำแพงสิ่งที่ปิดข้อมูลในหัวใจนั่นนะ ถ้าเราทำกำแพงสิ่งนี้ได้ เราทะลุ

รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ถ้าเราทำลาย รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ความที่มันพุ่งชานออกไป สิ่งนี้ถ้าเรามีกิเลสค้นหาในหัวใจเต็มในปกติของปุถุชน นี่ขั้น ๕ นี่เป็นมาร “ขันธมาร” มันเป็นมาร นี้อยากได้สิ่งใด พอใจสิ่งใด มันก็เพิ่มเติม ย้ำคิดย้ำทำ ต้องการสิ่งนั้น แสวงหาสิ่งนั้น ทำให้เราต้องออกแสวงหาตามแต่อำนาจ ตามแต่กิเลสค้นหาความทะยานอยากมัน ต้องการ เห็นใหม่ ถ้าเราเป็นปุถุชน สิ่งที่ว่า รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นี่มันจะเป็นมาร นี่ขันธมาร สิ่งที่เป็นขันธมารมันเป็นมารอยู่แล้ว มันควบคุมใจเราอยู่แล้ว มันต้องแสวงหาเหยื่อมาเพื่อป้อนมัน เพื่อให้มันอิมหิมิพิมันในหัวใจของเรา

แต่ถ้าเราพยายามใคร่ครวญ สิ่งนี้เรามีปัญญา เพราะเราเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเชื่อครูบาอาจารย์ของเราว่า ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอย่างนี้ ปัญญาพยายามทำลายกำแพงอันนี้เข้ามาให้ได้ จะต้องมึสติ ถ้ามีสติ เห็นใหม่ นี่การควบคุมใจ แล้วสิ่งที่มีสติพร้อมกับความคิด กิณขนาดไหน มันต้องมีความคิด ความคิดโดยธรรมชาติที่ว่าเราให้มันคิดออกมา เพราะมันมีแรงขับอยู่ในหัวใจอยู่แล้ว อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา อยู่ในหัวใจนี้ อวิชชาพลังงานตัวนี้ พลังงานโดยไม่รู้สีกตัวของมัน มันต้องขับเคลื่อนตลอดเวลา สิ่งที่ขับเคลื่อนนี้มันต้องขับเคลื่อนผ่านขั้น สิ่งที่ผ่านขั้นออกมามันก็เป็นอารมณ์ความรู้สึกออกมาข้างนอก

ถ้าเราเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ใช้สติควบคุมมัน เราย้อนมันกลับใจ สิ่งที่ย้อนมันกลับ ถ้าย้อนกลับมึสติพร้อมเข้ามา ปัญญาคิดขนาดไหน สิ่งทีคิดนี้ เห็นใหม่ เราเกิดมาทุกภพทุกชาติ เราไม่ได้เกิดมาชาตินี้ชาติเดียวหรอก สิ่งทีโลกนี้เขามีความสุข เขามีความพอใจกันอยู่ มันก็มีสุขอยู่แค่นี้ ทุกคนได้สัมผัส

เศรษฐี มหาเศรษฐีเขาก็ใช้ชีวิตของเขา เขาสัมผัสเรื่องความสุขทางโลก เขาซื้อ เขาต้องการแสวงหาสิ่งที่เป็นสุขของเขา เขาหาของเขาทั้งนั้นนะ เขาทำบุญกุศลเพื่อบุญกุศลของเขา เขาสละทานของเขาเพื่อความสุขในหัวใจของเขา สิ่งนี้มันเป็นอามิสทั้งหมด จะทำให้ใจดวงนี้เกิดตลอดไป ทำเรื่องแสวงหาสุขทางโลกก็เป็นเรื่องของโลก แสวงหาสุขทางธรรมก็เป็นสุขทางธรรมที่มันแสวงหาโดยอามิส

แต่ถ้าเรามีปัญญาของเรา เราผ่านขั้นตอนสิ่งที่ประพฤติปฏิบัติ เรื่องของโลก สิ่งในโลก ทำบุญทำกุศลก็เรื่องของโลก โลกหมุนไปตามวัฏฏะ นี้เราพบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วถ้าเป็นชาวพุทธที่ทะเบียนบ้านก็แค่ให้ในศาสนาของเราเป็นแค่พิธีกรรม เพื่อจะให้ชีวิตของเขาจบชีวิตนี้ไปโดยเป็นชาวพุทธโดยสมบูรณ์

ตั้งแต่เกิดก็ทำบุญ ทำบุญวันเกิด ทำบุญสิ่งต่างๆ ขึ้นมา แต่แล้วพอมีอำนาจวาสนาขึ้นมา ก็ทำบุญ ทำบุญเพื่อจะให้หัวใจนี้มีบุญกุศลเป็นเครื่องอำนวยความสะดวก ถ้าเราศึกษาเข้าไป ศึกษาเข้าไปถ้าไม่มีหลักมีเกณฑ์ ไม่มีหลักมีเกณฑ์นะ ถ้าเราเชื่อ เราเป็นคนที่มีความศรัทธา เราเป็นผู้ที่มีปัญญา เราจะเชื่อใจของเรา เราจะมีศรัทธากับอวิชา เสรตรงกับกิเลสค้นหาความทะยานอยาก แล้วตีความจากกิเลสค้นหาความทะยานอยาก จากธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นเตรงไป เป็นกรอบ

สิ่งที่เป็นกรอบอย่างนั้น นี้กิเลสเอากรอบอย่างนี้ไปคำนวณธรรมอย่างนี้ เราจะอยู่ในกรอบอย่างนั้น นี้กรอบของกิเลส กรอบของอวิชา กรอบของค้นหาความทะยานอยาก แล้วตีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะทะลุกรอบอันนี้ไปไม่ได้ มันจะชำระกิเลสไม่ได้ เห็นไหม เราก็จะไม่มีโอกาส เราก็คงเกิดตายๆ ไปในวัฏฏะนี้ เพราะเราไม่มีโอกาสเลย

แต่ถ้าเราเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเชื่อครูบาอาจารย์ ต้องทำลายกรอบ ทำลายกำแพงอันนี้เข้ามา ปัญญามันเกิดขนาดไหนก็ใคร่ครวญเข้ามาๆ ใคร่ครวญสิ่งนี้ มีสติสัมปชัญญะพร้อมเข้ามา มันจะทำลาย ทำลายสิ่งที่ว่าออกไปหาเหยื่อนะ เพราะสิ่งที่เป็นเหยื่อ มันให้ผลอะไรกับหัวใจดวงนี้

ในเมื่อออกไป รูป รส กลิ่น เสียง น้มนบ่วงของมาร มันเติมเหยื่อให้มาร มันเติมเหยื่อให้หัวใจมีแต่ความฟุ้งซ่าน มีแต่ความทุกข์ในหัวใจตลอด แล้วเราคิดมา เราหลงกลมัน เราหลงกลให้สิ่งนี้จูงมูมมานี้ก็ภพก็ชาติ ทำไมไม่เศร้าใจ ทำไมไม่รู้จักหัวใจ เห็นไหม น้มนเห็นเข้ามา มันจะสลดสังเวช

สลดสังเวชว่า เราเห็นว่าคนอื่นเป็นภัย เห็นว่าวัฏฏะเป็นภัย เห็นต่างๆ เป็นภัย เวลาศึกษาธรรม ทุกอย่างเป็นภัยๆ...ไม่คิดเลยว่าความคิดเรานี้เป็นภัย ว่า “ปัญญาๆ ปัญญาจะฆ่ากิเลส ปัญญาจะพาให้เราพ้นจากกิเลส” ก็ปัญญาเรานี้เป็นภัย ปัญญาเรานี้ทำให้เราฟุ้งซ่านอยู่นี้ เราทำไมไม่สงบเข้ามาละ ถึงต้องมีสติใจ สติควบคุมมัน ควบคุมไปเรื่อยๆ ธรรมออกไป ใคร่ครวญไป

สิ่งที่ว่าเป็นปัญญาๆ ปัญญาของกิเลสพาใช้ มันทำให้เราล้มลุกคลุกคลานไปตลอด ตลอดตั้งแต่ในวัฏฏะนี้นะ บุญกุศลขนาดไหนมันก็หมุนไป เพราะเราไม่ได้ปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์ ถ้าพยากรณ์แล้วกลับไม่ได้ มันต้องเป็นไปข้างหน้า ต้องล้มลุกคลุกคลานไปขนาดไหน เพื่อบุญกุศลของเรา

แต่สิ่งนี้เราจะเกิดจะตายไปไหนไม่มีต้นไม่มีปลายนะ ถ้าระดับเราที่เรายังประพฤติปฏิบัติ ยังไม่เห็นธรรม ถ้าเห็นธรรม มันจะไม่มีต้นไม่มีปลาย ทั้งๆ ที่พบศาสนา พบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัย พบครูบาอาจารย์ที่ชี้หน้าอยู่แล้ว นี่ถึงมีสติควบคุมสิ่งนี้เข้ามา ปล่อยวางเข้ามาๆ

ปัญญาที่เป็นพิษเป็นภัยก็มี ปัญญาที่กิเลสพาใช้นี้ แล้วปัญญาที่เป็นธรรมก็มี ถ้าเชื่อครูเชื่ออาจารย์ ถ้าเรามีศรัทธาจริต เราเชื่อมั่น เรากำหนดคพุทธโธฯ สิ่งนี้เราไม่ใช่ปฏิบัติเพื่อสุขภาพ สิ่งนี้เราปฏิบัติเพื่อเราจะล้มแชมป์ ล้มกิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจ เราต้องพัฒนาทักษะหนึ่ง เราต้องเพิ่มกำลังของร่างกายเราหนึ่ง ร่างกายที่เขาขึ้นไปแข่งขันกัน เห็นไหม คนที่มีกำลังมากกว่าเขา เสียคดี เสียคดีจนเข้าคุกคู่ต่อสู้สู้เขาไม่ได้นะ

นี่กิเลสมันมีกำลังมหาศาล กิเลสที่เป็นนามธรรมนี่มันลึกลับมหัศจรรย์ มันอยู่ในหัวใจของเรา มันมีกำลังของมันมาก มันทำให้เราล้มลุกคลุกคลานนะ เวลาประพฤติปฏิบัติไป “อำนาจวาสนาของเราไม่มี เราปฏิบัติไปจะไม่ได้ผล ครูบาอาจารย์ท่านก็ปฏิบัติของท่าน หน้าที่การปฏิบัติมันเป็นเรื่องของนักบวช ไม่ใช่เรื่องของเรา”

เวลาเราจะทำคุณงามความดี ทำไมมันทำให้เราน้อยเนื้อต่ำใจ เวลากิเลสตัดหาความทะยานอยากที่มันต้องการนะ เวลาโกรธ เวลาไม่พอใจสิ่งใด มันเติมไฟเข้าไปนะ มันไม่เคยยับยั้งเลย มันไม่เคยต่อต้านว่า “สิ่งนี้ไม่ดีนะ อย่าคิด อย่าโกรธเขา” ไม่เคยบอก เวลาโกรธใครขึ้นมามันใส่ไฟ ใส่ไฟ ไปถึงที่สุดแล้ว โกรธจนพอใจแล้ว นี่สะใจ เพราะอยากว่าเรา มันยังตามมากระตือรือร้นอีกนะ นี่กิเลสมันเป็นอย่างนั้น มันกระตือรือร้นขนาดที่ว่าเราก็ก้มลุกคลุกคลาน แต่ไม่รู้ตัว “สิ่งนี้เป็นศักยภาพ เรามีอำนาจวาสนา เขากลับเรา เขาอมอยู่ในอำนาจของเรา” นี่กิเลสมันอยากใหญ่ กิเลสมันเบียดเบียนตนก่อนนะ มันเบียดเบียนหัวใจอยู่ในอำนาจของมัน เราไม่รู้ตัวเลย แล้วเรายังหลงมันไป

แต่ถ้ามีสติแล้วเราควบคุมมันเข้ามา สิ่งนี้ให้โทษมาตลอดเลย มันสลด มันตั้งเวชนะ ตั้งเวช ความคิดเรานี่ “ทำไมเป็นอย่างนี้ ทำไมเรานี่หลงตัวเองขนาดนี้ ความคิดทำไมมันทำลายเราขนาดนี้” ทำลายเรานะ ไม่ได้ทำลายใครเลย ทำลายเราให้ไม่มีโอกาสได้เพิ่มทักษะ ได้เพิ่มกำลังขึ้นมาให้มีกำลังขึ้นมาที่เราจะลงไปแข่งขัน ลงไปแข่งขันนะ ถ้าธรรมเกิด ลงไปแข่งขันกับกิเลสตัณหา คือลงไปทำลายกิเลส นี่ถ้าเราทำความสงบเข้ามามันถึงจะมีโอกาสไง

การประพฤติปฏิบัติ ถึงว่า ถ้าอยู่ในกรอบของกิเลสนะ “ปล่อยวาง อย่างนี้ก็เป็นธรรมแล้ว ปล่อยวาง” คิดตามกรอบไป “ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ว่าง ปล่อยวางหมดเลย มันก็ว่าง มันก็ปล่อยวาง นี่นิพพาน” ติดกันอยู่อย่างนั้นนะ สิ่งนี้พากันคิดพันไป แล้วเป็นสังคมที่ยอมรับกัน เพราะสังคมเชื่อกันอย่างนั้น

เชื่อใจ เพราะ ว่าสิ่งนี้เป็นปัญญาๆ แต่ถ้าเวลาครูบาอาจารย์ของเราพูดนะ มันเป็นเรื่องที่ทั่วโลกเขาไม่ค่อยเชื่อฟังกัน เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันลึกเกินไป มันลำบากเกินไป มันต้องทำแบบทุ่มทั้งความมุมานะของเรา ต้องทุ่มกำลังมหาศาลเพื่อจะเข้าไปไง “ทำไมมันทำมันทุกข์ยากขนาดนี้ ทำไมมันต้องทำขนาดนี้” มันทุกข์ยากสิ เพราะอะไร

เพราะการเกิดและการตาย เวลาไปเกิดในครรภ์ของมารดา นั่งขดอยู่ ๙ เดือน มันทุกข์กว่านี้อีก ความทุกข์อย่างนั้น แล้วความเจ็บปวดแสบร้อนของใจที่เกิดตายๆ มันมีน้ำหนักรมหาศาลเลย ถ้าเราเอามาคำนวณนะ แต่เราไม่คิด

ว่า “สิ่งนี้เป็นธรรมชาติ คนก็เกิดมาอย่างนี้ แล้วก็ต้องตายไปอย่างนี้เป็นธรรมชาติ แล้วตายแล้วก็แล้วกัน” มันจะแล้วกันมาจากไหน ในเมื่อสิ่งที่ว่ามันพิสูจน์กันได้ด้วยการประพฤติปฏิบัติ เราเนี่ย ถ้าเราย้อนกลับเข้ามาในหัวใจ เราถึงมีกำลังใจไง มันจะทุกข์มันจะยากขนาดไหน ทุกข์ยากนะ ทุกข์ยากเพื่อจะพ้นจากกิเลส ทุกข์ยากเพื่อจะไม่ต้องกลับมาทุกข์อีกไง

แต่ถ้าเราจะทำสบายๆ นี่กิเลสมันหลอก หลอกให้เราต้องไปทุกข์ยากกับมันนะ สิ่งที่ถูกขยอกกับมัน มันก็ทำให้เราวนไป นี่กิเลสมันหลอกนะ แล้วถ้าเราประพฤติปฏิบัติ นี่ย้อนกลับมา ย้อนกลับมา จนมีหลักมีเกณฑ์ จิตใจเราพัฒนาขึ้นมา ถ้าพัฒนานี้มันจะเข้ามา ตัณรูป รส กลิ่น เสียง สิ่งที่ยึดเบียนตนก่อน ตัณรูป รส กลิ่น เสียงที่ยึดเบียนตนเข้ามา เพราะใคร?

เพราะมีครูมีอาจารย์คอยชี้แนะ ถ้าไม่มีครูไม่มีอาจารย์คอยชี้แนะ เราก็จะสวว่าสิ่งนี้เป็นธรรมดาๆ แบบเจ้าชายสิทธัตถะที่ไปเที่ยวปฏิบัติกับเจ้าลัทธิต่างๆ ใจ แต่ครูบาอาจารย์ของเราจะคอยประคองเข้ามาให้กลับเข้ามาภายใน ถ้ามันกลับเข้ามาภายใน มันจะทำลายกำแพงนั้นเข้ามา ถ้าทำลายกำแพง นี้รูป รส กลิ่น เสียง ที่เป็นบ่วงของมาร มันปล่อยวางอันนี้เข้ามา ทำปล่อยเข้ามา ใครปล่อย?

รูป เวทนา...สังขาร วิญญาณ ปล่อยเข้ามา พอปล่อยเข้ามาที่มันก็เป็นตัวของมัน ถ้ายกไปวิปัสสนาได้นะ มีอำนาจวาสนา ครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ นี่มันจะไปเห็นกาย “กาย เวทนา จิต ธรรม” ถ้าวิปัสสนาไปมันปล่อย วิปัสสนาจับได้นะ แล้วมันมีอำนาจวาสนา ไม่มีอำนาจวาสนามันวิปัสสนาไปมันไม่ปล่อย ไม่ปล่อยเราต้องฝืนต้องทน ต้องพยายามสร้างกำลังของเราขึ้นมา

เหมือนนักกีฬาที่จะไปสู่ตำแหน่งแชมป์ มันต้องฝึกฝน เวลาคุณนักกีฬาที่เขาเป็นแชมป์ลิ วันหนึ่งเขาต้องฝึกขนาดไหน ตารางของเขา เขาต้องมีตลอดเวลา เขาต้องฝึกตลอดเวลา เพื่ออะไร? เพื่อจะไม่ให้ใครขึ้นมาเทียบเคียงเขาใจ นี่กิเลสมันอยู่ในหัวใจของเรา มันฝึกมาตั้งแต่ภพชาติไหน มันฝึกมาตั้งแต่ในวัฏฏะนี้ ตั้งแต่ไม่มีต้นไม่มีปลาย มันสะสมกำลังมันมหาศาลเลย แล้วเราก็จะเข้าไปทำลายมัน เราจะต่อสู้กับมัน เราถึงต้องพยายามทำความสงบเข้ามาเพื่อให้กำลังมันพอสมควรที่จะยกวิปัสสนาได้ ถ้ายกวิปัสสนาได้ เห็นสภาวะของกายแล้วมันปล่อยๆ ถ้ามันปล่อย เห็นไหม

ถ้ากิเลสมันตบตานั้น ถ้ากิเลสมันตบตา ตบตานั้น ตอนที่เราพยายามสู้กับกิเลสมา เราไม่เคยเห็นกิเลสเลย เราไม่เคยเห็นกิเลส เราให้กิเลสชี้หัวทำลายมาตลอดนะ กิเลสนี้ชี้หัวทำลายมา ครูบาอาจารย์ที่สั่งสอนกันมาตั้งแต่เจ้าลัทธิต่างๆ ที่เจ้าชายสิทธัตถะไปศึกษากับเขามา เจ้าชายสิทธัตถะไม่เชื่อเขา จนกว่าคั่นคว่ำของเจ้าชายสิทธัตถะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมาเอง

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาท่ามกลางพุทธศาสนา แล้วเราก็กั่นคว่ำ เราก็ดูประพฤติกปฏิบัติของเราขึ้นมา นี่กิเลสมันหลอกมาตลอด อยู่ในกรอบของกิเลส อยู่ในความคิดของอวิชชา อยู่ในความคิดของกิเลสที่ควบคุมแล้วเราก็ดหลง เราก็ดล้มลุกคลุกคลานมากับอำนาจของมัน แต่เพราะเรามีครูมีอาจารย์ เพราะครูบาอาจารย์ของเรา เริ่มต้นตั้งแต่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ของเราปฏิบัติมาก่อน ถึงเห็นสัจจะความจริง เห็นสัจจะความจริงคือการกระทำใจ คือเหตุ คือมรรคที่เกิดขึ้นจากใจของครูบาอาจารย์ของเราขึ้นมา สิ่งที่มีมรรคที่เกิดขึ้นจากครูบาอาจารย์ จากใจครูบา

อาจารย์ มันมีการกระทำ มันมีเหตุมีผล มันสื่อความหมาย มันประคองเข้ามาได้ไง แล้วประคองขึ้นมาจนจิตของเราปล่อยวางขึ้นมา จนยกวิปัสสนาได้นะ

วิปัสสนา เห็นไหม ขณะที่เห็นกาย เห็นจิต มันจะมีความสะเทือนใจมาก สิ่งที่สะเทือนใจนั่นคือเห็นกิเลส คือการได้สัมผัส ได้การต่อกรกับกิเลส ถ้าได้สัมผัสต่อกรกับกิเลส เราได้ขึ้นสนามสู้กับกิเลส ถ้ามีการวิปัสสนาแล้วมันปล่อยวางๆ นี่ถ้าโดนกิเลสหลอกมันก็ปล่อยวาง แล้วเสื่อมสภาพ สู้ไม่ไหว ท้อแท้ อ่อนแอ จนล้มลุกคลุกคลาน จนปฏิบัติใหม่ กว่าจะเข้าไปเห็นกายอีกแต่ละทีทำไมมันแสนทุกข์แสนยาก เวลามันจับจิตนี้แสนทุกข์แสนยาก เพราะกำลังเราไม่พอ เราก็จับสิ่งนี้ไม่ได้

แต่ถ้ากำลังเราพอ เราเข้าจับได้ ถ้าจับได้ แล้วถ้าต่อสู้อกับกิเลส ถ้ากิเลสมันตบตานั้นจะปล่อย แล้วมันก็เตลิดเปิดเปิงนะ กิเลสนี้ร้ายมาก ในการประพฤติปฏิบัติที่เราจะฆ่ากิเลส แต่ถ้ากิเลสมันตบตา มันจะสร้างสถานะของมันขึ้นมา สร้างสถานะว่าสิ่งนี้เป็นธรรม ถ้าสิ่งนี้เป็นธรรม มันก็จะเตลิดเปิดเปิง สิ่งนี้เป็นธรรม

ในการประพฤติปฏิบัติ เราจะทำทางวิชาการอย่างไรก็แล้วแต่ สิ่งที่มีการกระทำ สิ่งที่ประสบ เราสร้างบ้านสร้างเรือน เห็นไหม การสร้างมีหลายวิธีการ สิ่งที่เป็นวิธีการ การสร้าง การก่อสร้าง บ้านเรือนมันมีหลายวิธีการ มันมีหลายรูปแบบที่การกระทำ แต่ออกมาแล้วมันต้องเป็นบ้านที่อยู่อาศัยได้ สิ่งที่เป็นบ้าน เป็นที่อยู่อาศัย เห็นไหม

ในการประพฤติปฏิบัติ มรรค ๔ ผล ๔ มันหมุนเวียนไป มรรคญาณ เห็นไหม มีปัญญา วิมุตติ มีเจโตวิมุตติ สิ่งที่เจโตวิมุตติ แต่ถนัดไปทางไหนมันต้องสำเร็จออกมาเป็นบ้านไง สิ่งที่เป็นบ้าน เวลาวิปัสสนาไป วิปัสสนากายไปซ้มาแล้วซ้มาแล้ว มันไม่ยอมปล่อยวาง ขณะที่เราก่อร่างสร้างตัวนี้มันต้องมีการกระทำของมันขึ้นมา สิ่งนี้เราพิจารณาไปเรื่อยๆ

เพราะเรามีครูมีอาจารย์คอยชี้แนะ ชี้แนะนะ ถ้ามันเป็นสัจจะความจริง มันพิจารณาไปมันปล่อย มันปล่อย มันแปรสภาพ มันสิ่งที่คงที่ไม่ได้ มันเป็นไตรลักษณ์ มันเป็นสิ่งที่ไม่มีการคงที่ สิ่งที่ไม่คงที่เพราะอะไร เพราะเราเชื่อสัจย์ใจ เราเชื่อสัจย์กับธรรมของเรา เราเชื่อสัจย์กับตัวของเราเอง เราเป็นสุภาพบุรุษ เราจะไม่ให้กิเลสมันตบตา

ถ้าเราไม่เชื่อสัจย์ของเรา เรามีกิเลสนะ แล้วเรามีทิฐิภูมิมานะของเรา กิเลสมันตบตานั้น ถ้ามันตบตานั้นมันไม่เป็นความจริงหรือ ถ้าไม่เป็นความจริง มันปล่อยขนาดไหน ปล่อยเหมือนกัน คิดว่าปล่อย เวลาแสดงธรรมมาว่า “ต้องปล่อยอย่างนี้ๆ” ปล่อยอย่างนี้ แต่ไม่มีขณะจิต สิ่งที่จะขณะจิต สมุจเฉทปหาน สิ่งที่จะสมุจเฉทปหาน อันนี้มันเป็นสัจจะความจริง นี่วิจิจจณา สิลพพตปรามาส ความลุ่มคล้ำในศีลมันไม่มีนะ

ศีล เราทำความผิดศีล ถ้ามันเป็นความผิดศีล ทำลุ่มคล้ำของมัน สิ่งที่จะลุ่มคล้ำศีล สิ่งนี้สังโยชน์มันขาดไหม ถ้าสังโยชน์ไม่ขาด นี่กิเลสมันตบตา แล้วก็เตลิดเปิดเปิงนะ เตลิดเปิดเปิงไป สิ่งที่จะกามราคะ ปล่อยกามราคะ ปล่อยกายกับจิต ปล่อยหมด ทำลายหมด เห็นไหม ธรรมถึงธรรม ถ้าเป็นสภาวะธรรมมันจะถึงเป็นสภาวะธรรมนะ สภาวะธรรม ขั้นนี้ไม่ใช่จิต จิตนี้ไม่ใช่ขั้น

ถ้าสภาวะไม่ใช่ธรรม ขั้นที่ว่าขั้นฆมาร กับขั้นที่ว่าสิ้นกิเลส เวลาครูบาอาจารย์แสดงธรรมต้องแสดงออกมาจากขั้น ออกมาจากขั้นไหน มันออกมาจากใจ ขั้นนี้เป็นเครื่องมือของใจ แต่ถ้ามันเป็นขั้นฆมาร สิ่งที่จะแสดงออกมามันเป็นเรื่องของฆมารทั้งหมด

ถ้ามันเป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรม เห็นไหม คุณหลวงปู่มั่นลี หลวงปู่มั่นนะ ท่านประพฤติปฏิบัติ ออกบวชจากหลวงปู่เสาร์ แล้วประพฤติปฏิบัติมา ล้มลุกคลุกคลานมาด้วยกัน แล้วหลวงปู่มั่นกลับไปชี้แนววิธีการให้หลวงปู่เสาร์พยายามประพฤติปฏิบัตินะ แล้วขณะที่ไป หลวงปู่มั่นกับหลวงปู่เสาร์เจอกัน เห็นไหม หลวงปู่มั่นท่านจะเป็นเฉรน้อยเลย ท่านจะประพฤติปฏิบัติ ท่านจะอ่อนน้อมถ่อมตน ท่านจะไม่แสดงตนเลย ทั้งๆ ที่ว่าท่านมีศักยภาพ เห็นไหม นี่ธรรมถึงธรรม

ธรรมถึงธรรม เพราะสิลพพตปรามาส มันเป็นศีลใจ ศีลวัตร อาริยวัตร อาคันตุกวัตร สัททวิหาริก เห็นไหม สิ่งนี้จะเป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรม ในการแสดงออกในธรรม ถ้าสิ่งที่แสดงออกในธรรม ธรรมมันจะมีแสดงออก มันสะท้อนใจ มันไม่กล้าฝืนธรรมใจ

ถ้าฝืน เห็นไหม เวลาแสดงธรรม จิตออกมา จิต พลังงานของจิต พลังงานของจิตผ่านออกมาจากขั้น ถ้ามีความผิด จิตนี้มันมีอัตโนมัตติ สิ่งที่มีอัตโนมัตติ ถ้าแสดงออกมันเป็นเจตนา สิ่งที่จะเจตนามันเป็นคุณงามความดี สิ่งนี้มันจะไปตามธรรม แต่ถ้าสิ่งใดแสดงออกมามันเป็นอกุศล สิ่งที่เป็นอกุศลนี้มันเป็นอะไร? มันเป็นอวิชา สิ่งที่เป็นอวิชามันเป็นกิเลส ถ้ามันแสดงออกมาอย่างนั้น มันไปผ่านขั้นที่ไหน มันผ่านขั้น เพราะขั้นอันนั้นมันก็ต้องเป็นขั้นฆมารสิ แต่ถ้าอันนี้ ใจนี้มันเป็นธรรม นี่ธรรมถึงธรรมใจ

ถ้าธรรมถึงธรรมนะ คุณิ ในสมัยพุทธกาล มีพระองค์หนึ่งรับบิณฑบาต ไปบิณฑบาตในบ้านนะ บิณฑบาตไปฉันในบ้านของคฤหัสถ์ทุกวันๆ นัดกัน ถึงเวลาแล้ววันนั้นไปฉันอาหาร บ้านนั้นเขาเป็นช่างเจียรระโน กษัตริย์เอาเพชรมาให้เจียรระโน เขาเจียรระโนเพชร แล้วมือ พอดีเขาเอาเพชรมาให้ แต่ช่างนั้นกำลังทำอาหารอยู่ มือเลอะเลือด ก็รับเพชรนั้นไว้แล้ววางไว้อยู่ นี่วางไว้แล้วทำอาหาร กลับมาเพชรหายนะ เพชรนั้นหายไปเพราะอะไร เพราะนกระเรียนมันกิน เพราะมันมีเลือดใจ เห็นเลือด กินเข้าไป พระท่านเห็นนกระเรียนกินเพชรเข้าไป

แต่ในบ้านนั้นมีพระอรหันต์องค์นี้ แล้วก็มียาช่าง แล้วก็มียภรรยา เห็นไหม นายช่างนั้นเขาก็ไปปรึกษากับภรรยาว่า รับเพชรของกษัตริย์มา เอามาให้เจียรระโน แล้วหายไป แล้วบ้านนี้ก็มิพระองค์นี้ แล้วก็มียาช่างกับภรรยาเท่านั้น นายช่างกับภรรยาไม่ได้เอาแน่นอน เพราะสิ่งนี้เป็นของกษัตริย์ ถ้าเราทำของกษัตริย์นี้หาย ต้องโดนประหารชีวิตแน่นอน

ภรรยาของช่างนั้นบอกว่า “จะโดนประหารชีวิต จะตกนรกหมกไหม้ชั้นไหน ก็ไม่เชื่อว่าพระองค์นี้เอา” เห็นไหม ใจเป็นธรรมนะ แต่สามีไม่เชื่อ สามีบอก “เราอยู่กับเท่านี้ ถ้าพระองค์นี้ไม่เอา ใครจะเอาไป” จนถ้าตัวเองจะตาย ไม่ยอม ไม่ยอมตายใจ ไม่ยอมรับความจริง ใจไม่ถึงธรรม ถ้าใจไม่ถึงธรรม ไม่ยอมรับความจริง จะเอาแต่ตัวรอดใจ

พอเอาแต่ตัวรอด ถึงเข้าไปทำลายพระอรหันต์ บิบบคถามว่า “เอาเพชรไปไหนๆ”

“ไม่ได้เอา”

ก็ไม่เชื่อ บิบบจนเอาเจียรออกมาเป็นเลือด นกระเรียนนั้นเห็นเลือดแล้วเข้ามากินเลือด เอาเท้าเตะนกระเรียนนั้นตาย พอตายแล้ว พระองค์นั้นถามว่า “นกระเรียนตายหรือยัง”

“ตายแล้ว”

“พอตายแล้ว ปล่อยก่อน จะบอก นกระเรียนมันกินไป”

ผ่าออกมาในกระเพาะมีเพชรเม็ดนั้น

นี่สิ่งที่ถึงธรรม แม้แต่ไม่รู้ก็เชื่อ สิ่งที่ไม่ถึงธรรม ไม่มีเหตุผลก็ไม่เชื่อ ไม่เชื่อสิ่งใดๆ เห็นไหม เวลาจิตที่มันแสดงออกมาเป็นอกุศล สิ่งที่เป็นอกุศลมันสะท้อนหัวใจนะ มันสะท้อน มันคิดออกมาไม่ได้ ถ้าจิตนี้ ครูบาอาจารย์ จิตเราเป็นจิตที่สิ้นจากกิเลส สิ่งที่เกิดออกมาว่าจะโดนหลอก

จะโดนครอบงำ สิ่งที่ครอบงำไม่ได้ ครอบงำไม่ได้เพราะสติเป็นอัตโนมัตติ สิ่งที่เป็นสติอัตโนมัตตินี้ เวลาผิดพลาดออกไปจากภายนอก ผิดพลาดออกจากภายนอกเพราะสิ่งที่กิเลสค้นหาความทะยานอยากของคนคนนั้นเขามากล่าวตู๋ คนคนนั้น เห็นไหม

พระอรหันต์หลงในสมมุติบัญญัติ สมมุติใจ สมมุติคือโลก นี่โลกสมมุติ เห็นไหม พระอรหันต์เข้าโรงพยาบาล พระอรหันต์จะไปสั่งใช้ยาตัวนั้นๆ ได้ไหม พระอรหันต์เข้าโรงพยาบาล โรคนี้เป็นสมมุติ ยานี้เป็นสมมุติ สมมุติเขานี้ หมอเขามีความเห็นอย่างไร เขาจะรักษาอย่างไร ปล่อยเขารักษาไป แต่หัวใจของเราเขาจะต้องไม่ได้ เพราะอะไร

เพราะร่างกายนี้เป็นเรื่องของโลกเขา เรื่องของสมมุติ นี่พระอรหันต์ถึงไม่เข้าใจเรื่องของสมมุติใจ “บัญญัติ” พระอรหันต์เวลาสวคมนต์ผิด เห็นไหม พระอรหันต์สวคมนต์ผิดพลาด สมมุติบัญญัติ พระอรหันต์ผิดพลาดได้ สิ่งผิดพลาดมันไม่สะท้อนหัวใจหรอก มันไม่สะท้อนหัวใจ

ถึงบอก จะครอบงำพระอรหันต์ไม่ได้ พระอรหันต์ไม่ได้เทศน์ออกมาจากขั้น พระอรหันต์เทศน์ออกมาจากจิต แต่อาศัยนั้นผ่านเข้าไป

ถ้าโดนกิเลสตกตา นี่มันตาบอด พอมันตาบอด มันไม่เข้าใจเรื่องของความเป็นไปของจิต ไม่เข้าใจเรื่องการเป็นไปของพระโศคาบันที่พิจารณาภายใน เวทนา จิต ธรรม แล้วปล่อยวางกาย เวทนา จิต ธรรม โดยตามความเป็นจริง

ถ้าปล่อยกาย เวทนา จิต ธรรม โดยความเป็นจริง สังโยชน์ เห็นไหม ลักกายทิฎฐิ ความเห็นผิดในทิฎฐิค้นหา ทิฎฐิความเห็นผิดของตัวเองมันจะไม่มี พระโศคาบันจะไม่มีทิฎฐิความเห็นผิดที่จะสวนกระแสครูบาอาจารย์ เพราะการสวนกระแสครูบาอาจารย์มันเป็นสิ่งที่สืลพตปรามาส มันเป็นเรื่องที่ลุ่มลุ่ม มันไม่เป็นความจริง ถ้ามันเป็นความจริง มันจะสวนกระแสไปอย่างนั้นไม่ได้ เพราะมันเป็นอกุศล

สิ่งที่เป็นอกุศลมันเป็นอกุศลจากหัวใจ มันจะเป็นธรรมไปได้อย่างไร ในเมื่อมันสวนกระแสออกไปอย่างนั้น นี่สิ่งที่สวนกระแสแล้วยังบิดเบือน บิดเบือนเพราะความไม่เชื่อใจของตัวเอง นี่กิเลสมันตกตานะ ถ้ากิเลสตกตา สิ่งทีกิเลสมันตกตา แล้วเราต้านกิเลส เราจะต้องอยู่ในบาปอกุศล

สิ่งที่สะสมมา เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ แล้วเราพบพระพุทธศาสนา ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ในการวิปัสสนาของเรา ในการที่เราพบครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ของเราจะประคองนะ ประคองให้เราเติบโตขึ้นมา เพราะครูบาอาจารย์ของเราแต่ละองค์เกิดท่ามกลางศาสนา ศาสนานี้ ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ผู้นั้นจะได้มีความสุข ความสุขคือวิมุตติสุขของใจดวงนั้น ใจดวงนี้จะไม่เกิดไม่ตายไปกับกระแสโลกอีกแล้ว นี่เพราะเข้าถึงธรรม เพราะเข้าถึงธรรม นี้จะจรโรง จะทะนุถนอม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีปัญหาขนาดนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ แล้วผู้ที่เข้าถึงธรรมนี้ทำไมไม่สงวนรักษารธรรม แล้วใครจะสงวนรักษา เห็นไหม สิ่งที่สืบต่อได้ มีครูบาอาจารย์ จะพยายาม จะปกป้อง จะดูแล จะแก้ไข แล้วสภาวะธรรมที่มันจะโดนบิคเบียน

สิ่งที่บิคเบียน เวลาประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบของกิเลส มันก็ตีความผิด ตีความกิเลส ตัณหาความทะยานอยากตามหัวใจของตัวเอง นี่ไม่เคยเห็นกิเลสเลย ขณะที่เราพยายามประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนเห็นกิเลส จนเห็นครูบาอาจารย์ประคองเราขึ้นมา จนเรามีโอกาสก้าวเดินนะ ทำไมกิเลสมันตบตาได้ขนาดนี้ ตบตาแล้วเราก็มั่นใจกิเลสของตัวเองนะ

พอเชื่อกิเลสของตัวเอง เห็นไหม ขี้หลังเสือ พอขี้หลังเสือขึ้นไป “ธรรมของตัวเองจะเป็นอย่างนี้ สภาวะของธรรมเป็นอย่างนี้” มันเป็นธรรมในกรอบของกิเลสพาใช้ทั้งหมดเลย แต่ถ้ามันเป็นสัจจะตามความเป็นจริง องค์หลวงปู่มั่นปล่อยให้ผู้ประพฤติปฏิบัติตามสัจจะความจริงของแต่ละอำนาจวาสนาของใจ ใจใครมีอำนาจวาสนาขนาดไหน เจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ แล้วแต่อำนาจวาสนา ปัญญาอบรมสมาธิ หรือกำหนดพุทโธเป็นสัทธาจริต ย้อนกลับเข้ามาให้ใจดวงนั้นกำหนดเข้ามา แล้วถ้าผ่าน ถ้าวิปัสสนาแล้วผ่าน ทำแล้วผ่าน จะคอยประคอง คอยชี้แนะ

ถ้าไม่ผ่าน คืออำนาจวาสนามีเท่านั้น สิ่งที่มีเท่านั้น เวลาประพฤติปฏิบัติ ขิปปาภิญญาจะผ่านด้วยความคล่องตัว แต่ถ้ามันเวไนยสัตว์ ต้องพยายามต่อสู้ พยายามปฏิบัติขึ้นมา ให้นักกีฬาของเรา...เราต้องเพิ่มทักษะของเราขึ้นมา ต้องหมั่นฝึกซ้อมขึ้นมา นี่ธาตุของเรา อย่างนี้มันเป็นอำนาจวาสนาของใจ เรามีจริต มีนิสัย ถ้ามีจริตนิสัย เราเข้ามาถึงถูกทาง อันนี้เป็นสิ่งที่สุดยอดแล้วสุดยอดนะ ถ้าทำได้ไม่ได้ ภพชาติสิ้นเข้านะ ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ สิ่งนี้เราไม่สามารถชำระกิเลสออกเป็นขั้นเป็นตอนได้

ถ้าเราชำระกิเลสเป็นขั้นขึ้นมา อย่างเช่น ผ่านพิจารณาเห็นสัkkายทิฏฐิ ไม่เห็นสัจจะความจริงว่าสิ่งนี้ไม่ใช่เรา ชั้น ๕ ไม่มีในเรา เราไม่มีในชั้น ๕ ชั้น ๕ ไม่มีในทุกข์ ทุกข์ไม่มีในชั้น ๕ เห็นใหม่ สิ่งนี้เป็นสัจจะความจริง ต่างอันต่างจริง นี่อีก ๗ ชาตินะ สิ่งนี้อีก ๗ ชาติ แล้วก็อีก ๗ ชาติ คนเราได้สิ่งนี้มา ไม่ต้องเกิดตายไปตามวัฏฏะ นี่มันสะท้อนหัวใจตลอดนะ สติพร้อมหมด ถ้ามีสติ จะทำความเข้าใจผลาดนี้สติมันจะเตือนตลอด เพราะอะไร

เพราะมันเห็นคุณประโยชน์ข้างหน้าไง ถ้าเห็นคุณประโยชน์ข้างหน้านะ ขนาดเราเห็นสภาวะแบบนี้ นี่ความเห็นต่างจากโลกเลย โลกเขาเห็นคุณสมบัติ สมบัติของเขา เห็นคุณสมบัติในโลกรธรรม ๘ การสรรเสริญ การนิินทา เขามีสิ่งนั้น ถ้าได้หัวใจด้วย มีตำแหน่งหน้าที่ด้วย ได้ต่างๆ ด้วย จะมีศัkkายภาพมาก มีความพอใจมาก มีคนนับหน้าถือตา

แต่ถ้าเป็นพระโสดาบันนะ สัkkายทิฏฐิไม่เห็นตามโลกเขา สัkkายทิฏฐิ กายนี้มันเป็นเรื่องที่ว่าเราต้องรับภาระ แล้วเราจะอยู่กับโลกเขาได้อย่างไร ในเมื่อโลกมันเป็นภาระทั้งหมดเลย แล้วเราต้องการเวลาเพื่อจะพยายามจะค้นคว้า พยายามจะต้องการเวลาเข้ามาประพฤติปฏิบัติ นี่มันจะหาที่หลีกเลี่ยงนะ

เวลาประพฤติปฏิบัติไม่เป็น เราจะคิดครุติคอาจารย์มากเลย เพราะครูบาอาจารย์จะเป็นผู้ชี้นำเรา แต่ขณะที่เราปฏิบัติแล้วมันติด มันจุดไฟติดใจ คือจุดวิปัสสนาขึ้นมาได้ มันจะหลีกเลี่ยงนะ จะอยู่กับหมู่คณะ แล้วหมู่คณะมันก็เป็นภาระรับผิดชอบ แล้วทิฏฐิความเห็นของหมู่คณะ คนนั้นก็พูดอย่าง คนนี้ก็พูดอย่าง แล้วถ้าจิตเรายังโสด คำพูดนั้นมันก็เหนียวรั้งให้จิตนี้มันต้องไปกังวลสิ่งต่างๆ นี่ถ้าเป็นโลก ต้องการสรรเสริญ ต้องการหัวใจ ต้องการตำแหน่ง ต้องการหน้าที่

ถ้าเป็นธรรม จะหลีกเลี่ยงเข้าที่สังัด เข้าที่ควรแก่การงาน เข้าที่ชำระกิเลส เพราะสิ่งนี้มันอยู่ในหัวใจเรา มันบีบบีบี่ไฟในหัวใจเรา ถ้าเราทำลายสิ่งนี้มันจะเป็นความสุขของเรา มันจะเป็นสิ่งที่เราพ้นภัย ถ้าเราพ้นภัยได้เมื่อไหร่ มันมีธรรมในหัวใจนะ

ถ้าคนมีธรรมในหัวใจ มันจะบอกวิธีการในการทำสิ่งที่กิเลสในหัวใจหลุดออกไปเป็นขั้นเป็นตอน มันมีวิธีการ มีภาคปฏิบัติ ถ้าไม่มีการปฏิบัติ มันจะหมดไปเฉยๆ มันเป็นไปไม่ได้หรอก นี่เราคู่มือใจไว้เฉยๆ แล้วกิเลสมันจะหมดไปเอง นี่มันเป็นไปไม่ได้ ในเมื่อเชื้อโรค ไม่มีสิ่งต่างๆ เข้าไปทำลาย มันเป็นไปไม่ได้หรอก

แต่ถ้ามันมีกิเลส มันมีสิ่งที่เป็นกิเลสในหัวใจ เราเข้าใจตามสักกายทิฐิ ตามความเป็นจริงแล้ว เราวิปัสสนาขึ้นไป เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันไปติดอยู่ ติดที่ว่ากายกับจิตมันยังมีอุปาทานอยู่ ถ้ามันปล่อย ปล่อยแล้วมันจะขึ้นไปเห็นกามราคะ วิธีการเห็นกามราคะเห็นอย่างไร วิธีการจะจับกามราคะ วิธีการที่จะเห็นสิ่งที่นางคันทา นางอรดี นี่เป็นลูกของพญามาร เราจะเข้าไปเห็นพญามารได้อย่างไร

พญามาร สิ่งที่เป็นพญามาร เห็นไหม ถ้ากิเลสตบตาคะ มาร ในอรรถกถา มารนี่แปลงกายเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระในสมัยนั้นยังต้องกราบ นี่เพราะอะไร เพราะความหลงไปไง หลงว่านี่กว่าเห็นความรูปร่าง กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ตัวมารเองมันยังแสดงตัวเป็นพระพุทธเจ้าได้เลย นี่ตัวในใจ ถ้ากิเลสมันตบตาคะ มันจะทำลายตัวมันเอง ทำลายหัวใจของมันเอง ทำลายโอกาสที่มันจะไปหาที่หลีกเร้นอย่างนี้ไง

ที่หลีกเร้น ที่เป็นสัปบายะ ที่ควรแก่การงาน ที่ควรแก่ชำระกิเลส เห็นไหม นี่ขนาดเห็นแก่นางคันทา นางอรดีที่เห็นกาม เห็นกามแล้ววิธีการจะฆ่าจะทำลายนางคันทา นางอรดี จะทำอย่างไร จะทำอย่างไร วิปัสสนาทำอย่างไร ซ้ำอย่างไร มันปล่อย มันฆ่านางคันทา นางอรดีแล้วเศษส่วนของมัน สิ่งที่เป็นเศษส่วน เห็นไหม อนาคามี ๕ ชั้น จะทำพยายามอย่างไร จะปลดปล่อยอย่างไร สุทัตสา สุทัตสี...นี่ ๕ ชั้น วิปัสสนาเข้าไป

ติดอีกเหมือนกัน แม้แต่ทำถูกต้องขึ้นไป มารมันก็ทำลายตลอด มันปิดกั้นตลอด มันบิดเบือนตลอด เห็นไหม นี่มันบิดเบือนนะ มันตบตา มันทำลาย มันทำลายโอกาสของหัวใจของเรา ทั้งๆ ที่เราเกิดมาพบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยไง

ครูบาอาจารย์ท่านสงวนท่านรักษาธรรมวินัยเพราะอย่างนี้ไง

๑. สิ่งนี้เกิดขึ้นได้ยาก

๒. ผู้ที่จะประพฤติกปฏิบัติเข้าไปถึงสัจจะความจริงยิ่งแสนยาก

แสนยากเพราะครูบาอาจารย์ที่เข้าถึง สิ่งนี้แสนยากเพราะเป็นงานอันละเอียด งานของอาชาไนย งานของบุรุษและสตรีอาชาไนย เพราะภิกษุ ภิกษุณี ปฏิบัติได้เหมือนกัน สิ่งนี้ปฏิบัติเหมือนกัน ถึงที่สุดแล้วเข้าไปจะเห็นมารได้อย่างไร นี่เห็นแค่ลูกของมาร การทำลายลูกของมาร เศษส่วนที่ลูกของมาร แล้วจะย้อนกลับเข้าไปอย่างไร

วิธีการอย่างนี้ครูบาอาจารย์เป็นคนคอยชี้แนะ ครูบาอาจารย์จะให้อุบาย ถ้าชี้แนะ มารมณ์จะเอาธรรมของครูบาอาจารย์เรานี้พลิกกลับมา ดบตานะ ดบตาวา “นี่เป็นอย่างนั้น นี่เป็นอย่างนี้” นี้มารมณ์ร้ายมาก กิเลสในหัวใจนี้ร้ายมาก มันดบตาวาเราไปทุกอย่างเลย แล้วเราก็ล้มลุกคลุกคลานไปกับกิเลส

แล้วถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้ได้ นี่ความเห็นต่าง เห็นต่างเพราะอะไร เพราะธรรมของเรามันอยู่ใต้ของพญามารไง ธรรมของเรา ธรรมของเรานี้มารมณ์ยังแปลงกายเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ แล้วธรรมของเรามันเป็นธรรมของมารทั้งหมด แล้วเราก็โต้แย้งกับสังฆธรรม ธรรมถึงธรรม แต่กิเลสมันจะไปถึงธรรมที่ไหนละ มันก็โต้แย้งไง

สิ่งที่โต้แย้งธรรม นั่นละคืออวิชา นั่นละคือมาร สิ่งที่มาอารมณ์โต้แย้ง มันโต้แย้ง มันไม่ถึงธรรม มันเป็นธรรมไปไม่ได้หรอก เพราะมันไม่ถึงธรรม มันไม่เป็นธรรม มันถึงต้องตกอยู่ใต้อำนาจของกิเลส สิ่งที่มีอำนาจของกิเลส มันถึงทำลายไง ทำลาย ถ้าเป็นธรรมจะไม่ทำลาย

หลวงปู่มั่นคิดถึงหลวงปู่เสาร์ จะอ่อนนุ่ม จะถ่อมตน จะทุกอย่าง สิ่งที่เป็นเรื่องของโลก เรื่องของโลก กิรยาหรือความเป็นไปของโลกนั้นอีกเรื่องหนึ่ง แต่ถ้ากิรยาภายในหัวใจ มันทั้งหมดนะ เพราะมันขยับออกไปนะ เวลาจิตมันเคลื่อน มันก็ขยับออกไป นี่ขยับออกไปมันรู้ทั้งหมด เพราะมันเป็นอัตโนมัตติ เคลื่อนออกไปแล้วถึงต้องเป็นมโนสัญเจตนาหาร ต้องสร้างตัวขึ้นมา วิมุตติ สิ่งที่มีจิตที่มันอ่อนนุ่มอยู่ของมัน ธรรมชาติของมัน เห็นไหม มันเป็นอีกมิติหนึ่ง เป็นวิมุตติ

แต่เวลาจะแสดงออกมาเพื่อสื่อกับสมมุติ สื่อกับลูกศิษย์ลูกหา มันต้องสร้างตัวมันขึ้นมา พอมันสร้างตัวขึ้นมา นิมโนสัญเจตนา มีเจตนา เริ่มอย่างนี้ สติมันทันอย่างนี้ แล้วมันจะไปโดนหลอก มันจะไปผิดพลาดตรงไหน แล้วมันออกไป ออกผ่านขันธ สิ่งที่ขันธนี้แสดงธรรมก็แสดงโดยขันธออกมา เพราะสังขารปรุง สังขารแต่ง แต่งโดยขันธที่เป็นภาวะ ขันธที่สะอาดบริสุทธิ์ ไม่ใช่ออกมาโดยขันธมาร

ถ้ากิเลสมีอวิชาในหัวใจ นี่มาร มารมณ์มีอยู่ในหัวใจ มันเป็นอวิชา แล้วมันผ่าน มันก็ผ่านขันธมาร ขันธมารกับขันธบริสุทธิ์ มันจะไปกันได้อย่างไร ขันธที่เป็นมารกับขันธที่บริสุทธิ์ มันก็ขัดแย้งกัน ถ้าขัดแย้ง ธรรมถึงไม่ถึงธรรมไง ถ้าธรรมถึงธรรม จะเป็นอันเดียวกัน เอวัง